

DARBININKAS

Vol. LXXIX, Nr. 23
Birželio - June 10, 1994 Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd. Kaina
Brooklyn, N.Y. 11207 \$ 1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

JAV Pensilvanijos Nacionalinės gvardijos pasirengimo nelaimėms ir reagavimo į jas operacijų ekspertų grupė birželio 6 d. atvyko į Lietuvą. Svečiai lankėsi Civilinės saugos departamente ir jo daliniuose. Birželio 7 d. ekspertai išvyko į Šilutę, kur analizavo šių metų potvynį Nemuno žemtupyje, aptarė prognozes. Svečių vizitas truks 5 dienas.

Lietuvos bankas praneša, kad Lietuvos banko valdyba nuo šių metų birželio 3 d. uždraudė komerciniam bankui "Apus", komerciniam bankui "Ekspres" bei komerciniam bankui "Lietūkis" disponuoti Centriniam banke laikomais privalomaisiais rezervais. To priežastis - pablogėjusi šių bankų likvidumo būklė. Lietuvos banko valdyba taip pat nutarė nuo liepos 1 d. išleisti proginei 10 litų nominalo monetą Pasaulio lietuvių dainų šventės proga.

Didelės iškilmės birželio 5 d. surengtos Vilniaus arkikatedroje bazilikoje. Devintinių mišias aukojo ir pamokslą pasakė Vilniaus arkivyskupas metropolitas Audrys Juozas Bačkis. Po mišių tradicinė Devintinių procesija ėjo į Aušros vartus. Vakare arkikatedroje vyko religinės muzikos valanda, bei iškilmingos pamaldos Tėvo dienos proga, mirusių tėvų pagerbimas. Giedoję šeši Vilniaus vyrų chorai, vargonavo Bernardas Vasiliauskas.

Europos Parlamento Prezidentas daktaras Egon Klepsch birželio 2 d., viešėdamas Lietuvoje, pasakė kalbą Lietuvos Seime. Užsienio reikalų ministerijoje buvo surengta Klepsch spaudos konferencija. Pažymėjęs, kad visos trys Baltijos valstybės žengia suartėjimo su Europos Bendrija keliu, svečias pareiškė remti Lietuvos siekį tapti Europos Sąjungos asocijuota nare. Jis nematęs kliūčių tokiai sutarčiai pasirašyti.

Vilniaus universiteto Religijos studijų ir tyrimo centre birželio 1 d. įvyko Lietuvos krikščioniškųjų konfesijų atstovų ekumeninis susitikimas. Buvo svarstomos aktualios Lietuvos šeimos, jos gyvybingumo ir santykių problemos. Susitikimo dalyviai priėmė kreipimąsi į visus Lietuvos krikščionis, visus geros valios žmones.

Lietuvos Valstybės biudžetas per pirmuosius šių metų mėnesius dar negavo apie 300 mln. litų planuotų pajamų. Šiuo metu trūkstama lėšų kiekį bandoma kompensuoti, skolinantis iš kitų fondų bei struktūrų. Finansinių išteklių Vyriausybė jau skolinasi ir iš šalies komercinių bankų. Finansų ministerija šiuo metu yra pasiėmusi trumpalaikę 15 milijonų litų paskolą už 60% metinių palūkanų. Neseniai pasirašyta dar viena sutartis dėl 20 milijonų litų trumpalaikės paskolos.

Diskusijos dėl KGB archyvų vėl paaštrėjo. Kalbama, kad kai kurie archyvų dokumentai yra pagrobti, jie neteisingai inventoriuojami bei aprašomi. Lietuvos archyvų generalinis direktorius Gediminas Ilgūnas pasakė, kad iš viso KGB archyvuose saugoma apie pusę milijono bylų. Didelė dalis archyvų dar yra Rusijoje. Surasti išvežimo aktai, liudyjantys, kad namaža bylų išvežta po 1990 m. kovo 11-osios, t.y. iš nepriklausomos valstybės. Buvo kreiptasi į Rusijos Federaciją, sudaryta komisija deryboms dėl šių archyvų grąžinimo.

BE TEISINGUMO NEBUS GALIMA ATKURTI ŪKINĖS GEROVĖS

- Pokalbis su Juozu Kojeliu Vilniaus radiofone 1994 m. gegužės 21 d. -

KL. - Jūs perpratę amerikietiško gyvenimo būdą, susipažinę su to krašto civilizacija. Ar imanoma mažai Lietuvai išlikti pačiai savimi savo tautinės kultūros kontekste, mums patiems save įstūmus į tokį netvarkos verpetą? Kur tas šiaudas, už kurio dar galėtų nusigriebti Lietuva?

ATS. - Prieš atsakydamas, p. Urbonai, aš nenorėčiau sutikti su Jūsų teigimu, kad į tą verpetą mes patys save įstūmėme. Įstūmė mus Maskva. Buvo ir lietuviškų rankų, kurios padėjo stumti, bet turbūt buvo ir nemaža širdžių, kad ir pridenę partijos bilietais, kurios gėlė, matant, kas vyksta.

Kiekviena okupacija nepripažįsta nei moraliniu, nei teisiniu nuostatu ir įveikia mela, jėgos teise, korupciją. Komunizmas ir nacizmas - labiausiai korumpuotos sistemos žmonijos istorijoje. Jos skaudžiai palietė Lietuvą. Tik komunizmo Lietuvai padarytos žaizdos daug gilesnės, nes okupacijos trukmė ilgesnė.

Amerika niekad nebuvo paliesta okupacijų, tačiau kolonialinė Anglijos politika buvo ilgam laikui Amerikoje palikusi kenksmingų nuosėdų. Dar prieš 100 metų Amerikoje klestėjo beteisiskumas. Teisėta demokratija, pakilusi iš apačios, išvalė valdžios sluoksniuose įsigalėjusią korupciją.

Gi atsakant į Jūsų tiesioginį klausimą, manyčiau, kad nereikia griebtis šiaudo, kad atsirastų sąly-

gos savitos kultūros kūrybai. Istoriškai savimone ir lietuvių tautos charakteris sudaro tvirtas atramas atsilaukinti prieš griaunamąsias jėgas. Tik už jų reikia stvertis.

KL. - Ar esate susidūręs su mūsų žemesniojo rango valdininkais? Juk kai kurie jų chameleoniskai prisitaikė prie esamų sąlygų, o vidumi liko tikri homo-sovietikai... Kodėl gi ne visi mato bendrą Lietuvos tikslą?

ATS. - Yra toks lotyniškas posakis, kad tie, kurie išvyksta už jūrų, pakeičia tik dangų, o ne sielą. Ne tik vietą pakeitęs žmogus lieka tas pats, bet ir savo organizacijai pakeitęs vardą, pakeitęs asmeninę pavarde ar net religiją. Gali būti tik išimčių.

Ne visi Lietuvoje dabar mato bendrą Lietuvos tikslą, ne visi tą bendrą tikslą matė ir išėivijoje. Skirtingus požiūrius į tą patį tikslą lemia, anot prof. Juozo Brazaičio, idealistinės ir oportunistinės dvasios išsiskyrimas. Idealisto ir oportunisto nevilioja nei tas pats tikslas, nei tos pačios tikslui siekti priemonės.

Oportunistas, garbėtroška, savanaudis visada pasirenka lengvesnį ir asmeniškai pelningesnį kelią. Toks žmogus vengia asmeninės aukos. Aš kartą išėivijos spaudoje rašiau, kad "sovietiniu žmogumi" galima vadinti ir išėivį, kuris savo tikslams siekti naudoja melą, apgaulę, kitų žmonių šmeižimą ir kitas negarbingas priemones.

Apskritai gerų žmonių yra dau-

giau negu manome. Tik jie dažniausiai nedrąsūs, nelipia kitiems per galvas, nemaža jų suklaidinti. Jie turi išmokti susisiekėti. Tauta turi sugebėti priešintis ne tik okupacijai, bet ir saviškių nedorybėms.

KL. - Malonu juk paviešėti Lietuvoje, ir nesvarbu, kad ji dar tokia vargana ir skylėta. Ką pirmiausia reiktų lopyti, jeigu Jums būtų pavesta? Ir tuo pačiu, kas Jus šiandieninėje Lietuvoje labiausiai pikcina ir kas labiausiai žavi?

ATS. - Iš tikro, aš planuoju Tėvynėje būti namiškis, o Amerikoje svečias. Todėl mano pabūvojimai čia darosi vis ilgesni.

Kai Amerikoje pasikalbame apie blygbes Lietuvoje, aš paprastai sakau, kad tuo nereikia pikintis, bet susirūpinti, kaip padėti pataisyti. Kad būdamas čia matau kai kurias blygbes, irgi kyla ne pasipiktinimas, bet rūpestis. Gal tik vienas atvejis priartino mane prie pasipiktinimo ribos, nors nedaug kas į tai čia atkreipė dėmesį. Tai buvo praėjusiais metais Lietuvos spaudoje paskelbtas aštuonių buvusių politinių kalinių pareiškimas, apkaltinęs dabartinę parlamentinę opoziciją už neva "sužlugdytą Lietuvos ūkį, už ekonomikos ir kultūros sugriovimą". Kaltinimą priėmiau kaip asmeninį įžeidimą, nors parlamentinei opozicijai ir nepriklausau. Per 50 metų buvau įsitikinęs, kad griovimo darbą vykdė okupantai. Tuo tikiu ir dabar.

Jei toks kaltinimas būtų atėjęs iš

Lietuvos profesinių sąjungų organizuotos akcijos "Prieš skurdą" dalyviai Vilniuje prie Vyriausybės rūmų š.m. gegužės 19 d. Viktoro Kapočiaus nuotrauka

politinės-partinės bazės, nereiktų nustebei, bet kai politinei demagogijai panaudojama moralinė bazė, galima pikintis. (Tą pareiškimą "Tiesoje" paskelbė dabartinės valdžios globojami buvę politiniai kaliniai: J. Antanaitis, V. Girdzius, L. Dambrauskas, V. Petkus, K. Radžiukynas, V. Skuodis, S. Stunguryš, A. Žilinskas - Red.) Gi žaviuosiu daug kuo, ne tik nuostabiai žydinčiu pavasariu: lietuviškai kalbančiais vilniečiais, savo žemę dirbančiais ūkininkais, vyriausybės pastangomis tvirtintis Vakarų politinėse ir ūkinėse struktūrose, jaunom mokslievių akim,

kuriose reikia įžiebt idealizmo liepsnes.

Jeį geroji laumė, kaip toj pasakoj, man suteiktų galią dalykus pakeisti, skubiai keisčiau teisėtvarką. Be teisingumo nebus galima atkurti ūkinės gerovės. Gi demokratiją visom jėgom šokčiau stiprinti iš apačios - per savivaldybes ir mokyklas. Man rūpestį kelia šiuo metu Seime svarstomas savivaldybių rinkimo įstatymas. Blogesnį projektą sunku sugalvoti. Jis tarsi specialiai sukurtas stabdyti demokratėjimo procesą.

Kalbėjosi Balys Urbonas

IŠ LIETUVOS MISIJOS PRIE JUNGTINIŲ TAUTŲ VEIKLOS

Gegužės 23 - 27 d. - Misijos patarėjas D. Sužiedėlis dalyvavo antroje JT Balansuoto vystymo konferencijoje. Ruošiamas pranešimas URM ir Aplinkos Apsaugos Ministerijai.

Išsuntinėtai laiškei keliolikai metraščių, almanachų, enciklopedijų ir atlasų leidyklų nurodant jų leidiniuose pasitaikančias klaidas apie Lietuvą ir prašant jas atitaisyti. Tarp žinomų leidyklų, į kurias buvo kreiptasi, buvo Encyclopedia Britannica, Bartholomew, Random House, Columbia University Press ir Merriam-Webster, Inc.

Gegužės 23 d. - URM perduotas Ukrainos kvietimas dalyvauti š. m. rugsėjo mėn. Kijeve rengiamame seminare tema "Tautinių mažumų teisių protekcija kaip taikos ir stabilumo garantas tranzitinėse valstybėse".

Paruošta pro memoria apie Saugumo tarybos reformos svarstybių eiga.

Gegužės 24 d. - Misijos patarėja G. Damušytė dalyvavo Baltijos valstybių atstovų susitikime su naujuoju JT Vystymo Programos Europos ir NVS šalių skyriaus vedėju A. Krudorink. Aptartos skyriaus ir programų kryptys bei UNDP atstovybių darbas Baltijos valstybėse.

Gegužės 25 d. - Ambasadorius A. Simutis dalyvavo Baltijos valstybių ambasadorių pasitarime su Latvijos Prezidentu Ulmaniu Beekman Tower viešbutyje greta Jungtinių Tautų. Pasitarime taip pat dalyvavo Misijos patarėja G. Damušytė. Svarstyta ir apsikeista nuomonėmis apie Baltijos valstybių atstovavimą Jungtinėse Tautose ir šių dienų problemas. Pro memoria pasiūsta į URM.

Ambasadorius A. Simutis dalyvavo Latvijos Ambasadoriaus suruoštuose pietuose Latvijos Prezidento Ulmaniui pagerbti. Pietuose dalyvavo Šiaurės ir Baltijos šalių ambasadoriai.

Ambasadorius A. Simutis su žmona ir Misijos štabu dalyvavo Lietuvos ir Lenkijos generalinių konsulų suruoštame lietuvių-lenkų draugystės vakare Lenkijos konsulate.

URM perduota pažyma apie raportavimo procedūras atitinkamiem JT organam Lietuvos Respublikai prisijungus prie tarptautinių konvencijų.

URM ir Vyriausybei perduotas Ketvirtosios pasaulinės moterų konferencijos Sekretoriato prašymas parūpinti žinių apie LR nacionalinio komiteto darbus bei nevyriausybinių organizacijų veiklą ruošiantis šiai konferencijai, įvyksiančiai 1995 metais rugsėjo mėn. Pekine.

JT Generalinio sekretoriaus žmona ponija Boutros-Ghali suorganizavo susipažinimą su Latvijos Prezidento Ulmanio žmona savo rezidencijoje. Dalyvavo J. Simutienė ir kelių Europos valstybių ambasadorių žmonos.

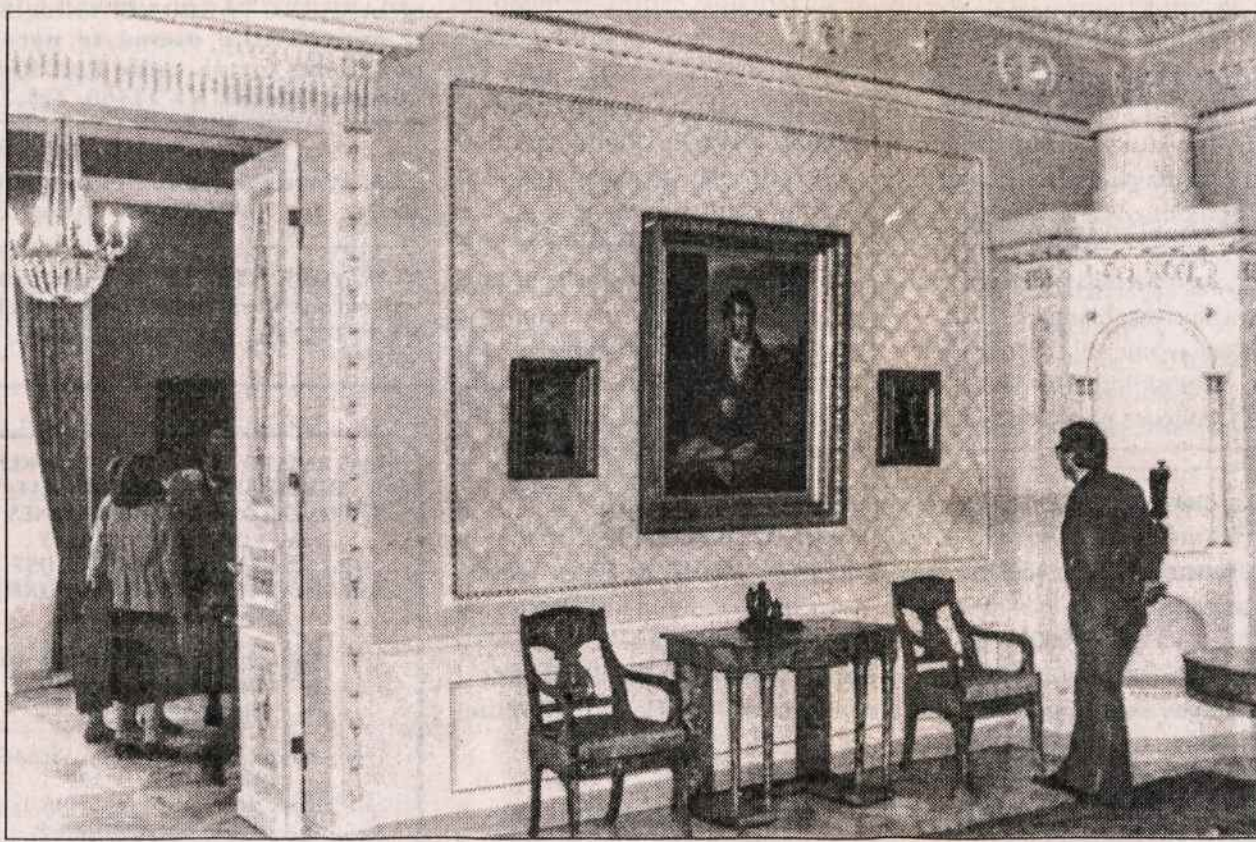
Gegužės 26 d. - Misijos patarėja G. Damušytė atstovavo Lietuvai Generalinės Asamblėjos plenariniame posėdyje, kurio metu buvo svarstomi Pirmo ir Penkto komiteto klausimai bei patvirtinta rezolucija dėl JT 50-mečio paminėjimo.

Gegužės 27 d. - Ambasadorius A. Simutis dalyvavo tradiciniame mėnesiniame Rytų Europos ambasadorių pobūvyje Azerbaidžano Ambasadorių Y. T. Yliyev perduodant grupės pirmininkavimą Baltarusijos ambasadoriui.

Misijos patarėjas A. Gureckas dalyvavo darbo grupės posėdyje Saugumo tarybos praplėtimo ir reformos klausimu. Su šiuo posėdžiu buvo užbaigtas pirmasis posėdžių raundas, kurio metu daugelio valstybių delegacijos išsakė savo vyriausybinių nusistatymus ir pageidavimus. Antaras raundas prasidės birželio 8 d. Tada bus bandoma derinti įvairių delegacijų pozicijas ir siekti visiems priimtinių sprendimų.

programos plėtimui, pasiūnčiant iš Lietuvos instruktorius techninėms kolegijoms; tartasi dėl investicijų skatinimo ir apsaugos

sutarties pasirašymo; kalbėta apie dvišalį bendradarbiavimą energetikos srityje; aptarti asfalto rinkos (nukelta į 5 psl.)

Vilniuje Chodkevičių rūmuose atidaryta Paveikslų galerija, kurioje demonstruojami paveiksliai iš Arkikatedroje buvusios galerijos. Viktoro Kapočiaus nuotrauka

MINISTRO P. GYLIO VIZITAS Į P. AMERIKĄ

1994 m. balandžio 12-25 dienomis Pietų Amerika oficialiai vizitavo Lietuvos užsienio reikalų ministras dr. Povilas Gylys. Jis aplankė Venecuela, Brazilija, Urugvajų. Kelionėje ministrą lydėjo Lietuvos URM Amerikos šalių skyriaus vedėjas dr. Stasys Sakalauskas, o nuo Caracas delegacijon įsijungė Lietuvos nepaprastasis ir igaliojotasis ambasadorius Venecueloje ir specialiu misijų ambasadorius Lotynų Amerikoje ir Karibų srityje dr. Vytautas Antanas Dambra.

Venecuela

Svečius tarptautiniame Simono Bolivaro aerouoste sutiko oficialus vyriausybės atstovas ambasadorius Jorge D'Angelo Bruno, URM ceremonialo direktorius Felipe Pereira, ambasadorius dr. Vytautas A.

Dambra.

Vizitas prasidėjo balandžio 13 d. pusryčiais, kuriuos ministrui pagerbti suruošė JAV ambasadorius Jefferey Davidow. Be kitu, dalyvavo angliškai kalbą Brazilijos ir Gvatemalos ambasadoriai. Amb. Davidow pabrėžė, kad Lietuvos nusistatymas plėsti ryšius šiame žemyne yra teisingas.

Baigus rytmečio pokalbuis, ministras Gylys valstybės Panteone padėjo Lietuvos vainiką su trispalviu kaspinu prie Pietų Amerikos išlaisvintojo Simono Bolivaro sarkofago.

Iš Panteono ministras vyko į Lietuvos ambasadą, o vidudienį jo laukė Kongreso pirmininkas dr. Eduardo Gomez Tamayo ir nuoširdi Lietuvos reikalų gynėja, Senato užsienio reikalų komisijos pirmi-

ninkė Haydee Castillo de López.

Gubernatūroje ministras Gylys buvo Caracas gubernatoriaus Asdrubal Aguiar apdovanotas Francisco Fajardo pirmos klasės ordinu.

Po iškilnių ministras su gubernatorium vyko pietums į Lietuvos ambasadoriaus rezidenciją. Svečių tarpe buvo Venecuelos buvęs prezidentas, buv. Krikščionių Demokratų Internacionalo generalinis sekretorius ir nuolatinis senatorius dr. Luis Herrera Campins ir daugelis kitų.

Balandžio 14 d. buvo skirta posėdžiui Venecuelos Užsienio reikalų ministerijoje. Pasikeitus sveikinimo kalboms, posėdyje dalyvavo tarpt. politikos, Europos, ekonominių-prekybinių ryšių ir kultūros direktoratų vadovybė, pritarta tolimsiam, kultūrinės - švietimo

Akcijos "Prieš skurdą" dalyviai gegužės 19 d. Vilniuje prie Vyriausybės rūmų kėlė reikalavimus "Darbo! Duonos! Teisingumo!". Panašūs reikalavimai tą dieną skambėjo visuose Lietuvos miestuose.
Viktoro Kapočiaus nuotrauka

NAUJAM ŽYGIUI PAKILKI, LIETUVA!

- LAIŠKAS IŠ LIETUVOS -

Atlaikėme per 50 metų trukusią sovietų okupaciją, išsaugojome Tikėjimą, tikėjimą Lietuvos laisve ir Nepriklausomybę ir pasiekėme ją. Negi dabar nusilenksime, pasiduosime besiritančiai per mūsų kraštą juodajai smurto, prievartos bangai, žudančiai tikėjimą šiandienai ir rytdienai, tikėjimą Nepriklausoma, demokratine Lietuva; bangai, į kurią tiek daug vilčių dėjo ir deda mūsų Nepriklausomos, demokratinės valstybės priešai, tie, kurie norėjo ir nori išlaikyti Lietuvą Rusijos imperijos sudėtyje.

Inagišiais tų juodųjų jėgų šiandieną yra intelektualiai neišsivystę, dvasios ubagai, trokštantys tik turėti daugiau pinigų, užsienietiškus automobilius ir su panieka žiūrindami į visus tuos, kurie nori ramiai ir sąžiningai dirbti, gyventi. Tokie jiems - plėšikams, mafiozams, vagims mes - tai lyg žemės blusos.

Su ketvertu tokių, skustagalvių raudonsprandžių, dvikojų žvėrių, susidūrėme praėitį sekmadienio (gegužės 22 d.) ankstyvą rytą, apie 4 valandą, grįždami iš laidotuvių "Klaipėda - Mikytai - Kaunas" plentu. Buvo dar tamsu, bet jau ryškėjo žara rytuose, aiškiai švietė žvaigždės, ant pievų gulė lengvas rūkas, iš paplėtusių krūmų sklido lakštingalų trėlės.

Tą brėkstančios naujos dienos idiliją, likus iki Pagėgių apie 13 kilometrų, staiga mums nutraukė automobilį "Opel" pasiviję minetas ketvertas skustagalvių: pralenkę, automobilį užblokavo plenta,

emė reikalauti sustoti. Į mano signalus šviesomis ir garsiniu signalu nereagavo, o pora jų emė eiti prie baigančių sustoti mūsų "Žigulius".

Plėšikams, matyti, atrodėme labai lengvu grobiu - be manęs sėdėjo dar per 80 metų moteris, ir kita jaunesnė; matyti, jie sprendė, kad važiuojame į Tilžės ar Karaliaučiaus turgų su kokiomis tai prekėmis. Užpuolikai ketinimai buvo aiškūs. Taranuoti juos, buvo pirma mintis. Bet pastebėjau, kad yra laisvas pats kairysis plento pakraštys. Staigiai pasukęs vairą, spūstelėjau akselatorių. Bet ir "Opel" vairuotojo reakcija pasirodė neblogo - jis taip pat trūktelėjo priekin, kad nustūmti mus į griovį.

Čaižus gniuždomo metalo žviegėsis, variklio kaukšmas, tačiau vis dėlto mūsų senutėliai "Žiguliai" kiek nubloškė šonam "Opelius" ir atsidūrė vėl laisvame plente, nors ir be dešiniuosios pusės sparnų, gerokai sulankstytom duralėm. Tačiau po keletos sekundžių plėšikai atsitokėjo ir užpakalinio vaizdo veidrodėlyje vėl pasirodė mirksinčios tolimos šviesos.

Abiem plento pusėmis tęsėsi gūdzios girios sienos. Nors "Žiguliai" jau visi drebėjo, bet vis dėlto jie greičio rodyklė pamažu artėjo prie "140" kilometrų per valandą padalos. Bet ne jiems įveikti "Opelį", kuris nenumaldomai artėjo ir po

bene 12 kilometrų lėkimo jau beveik susilygino. Toli moje pasirodė geležinkelio pervažos šviesos.

Staigiai nuspaudus stabdžius, užpuolikai nesusigaudė ir nulėkė tolokai priekin. Mūsų "Žiguliai" nuo staigaus stabdymo gerokai pasimėtė į šonus sustojo. Už kokių šimto metrų, sustojo ir plėšikai vėl skersai plento. Taranuoti į jų automobilio kairįjį šoną, toptelėjo vėl mintis. Bet dabar jie nebeskubėjo išlipti iš mašinos. Emė atidarinti langus. Ar tik nesiruošia šaudyti?

Staiga kairėje plento pusėje pastebiu keliuką į mišką. Staigus posūkis, išjungiu visas šviesas ir jau mes neriamie juo vos ne apgrai bom. Šonuose ir priekyje tankus miškas. Bet keliukas staiga pasuka kairėn ir mes vos nesitrenkiame į prieš mus iškilusią aukštą metalinio tinklo tvorą. Aklavietė. Na, bet jeigu dabar plėšikai puls, neišvengiamai teks pabūti kami kadze.

"Žiguliu" variklis, lyg niekur nieko veikia ritmingai. Tai įkvepia pasitikėjimą. Eina laukimo minutės. Bet plėšikų šviesų nesimato. Netoliese už krūmų pradunda prekinis traukinys. Pro medžius matyti kaip Klaipėdos link nuvažiuoja automobilis. Užpuolikai. Jie nebesirijo pulti, o gal pagalvojo, kad mes, apsivėję, tik jau be šviesų irgi nuvažiuojame Klaipėdos link.

Išvažiuojame vėl į plentą. Pasirodo, už puskilometro jau Pagėgių būta. Policijos poskyryje, prižadine

keletą jaunų darbuotojų, ilgai aiškino kaip kas vyko. Paskui jie emė sukti telefonais į budinčiųjų postus, tačiau daugelis jų neskubėjo atsiliepti. Iš tikro dar ankstyvas rytas, vos prašvite.

Plėšikai, tikriausiai, irgi nelaukė. Per tą laiką jie galėjo seniai palikti šilutės rajoną ir toliau "dirbti" prie Klaipėdos ar Žemaičių plente. Iš kitos pusės ir mes nedaug informacijos apie užpuolikus galėjome suteikti. Net neįsiminė ar "Opelis" turėjo valstybinį numerį ar ne. Neįsiminė ir užpuoliku veidai. Tik kad nuskustos galvos ir gerai nusišėre. Buvo dar naktis, ryškios prožektorių šviesos, greitis.

Atsisveikinome su policininkais, suprātė, kad reikia vadovautis tokia taisykle: skęstančiųjų išsigelbėjimas - jų pačių reikalas. Prisi pažinsiu, ir užpuolimo metu jaučiau gailėstį, kad neturėjau jokio ginklo, net plytos, o tik parkerį kišenėje. Na, bet visa tai prisimčiau ne tam, kad norėčiau pasiguosti, ar pasigirti, o tik todėl, kad visiems priminus, kad nuo banditų užpuolimų, apiplėšimų šiandien niekas nėra apsaugotas ir kol kas niekas ir nesistengia apsaugoti.

Tą naktį pravažiavau keletą šimtų kilometrų Lietuvos keliais, bet niekur taip ir neteko pamatyti policijos patrulio. Nė viename ju poste, nuo Klaipėdos iki Vilniaus nemačiau degančios šviesos. Tad neįėjau iš tikro naktinės Lietuvos keliai palikti tik ratuoties ir neratuo tiems plėšikams, žudikams, mafiozams? Tik jau gerokai pakilus saulei, virš gailia žaluma švytinčių laukų, pasirodė ir kelių policininkų, matuojančių pravažiuojančių automašinių greičius, akylai stebindami ar kas nesustojo draudžiamose vietose, kad nubaudus atitinkama litų suma.

Dar liūdniau pasidarė pačiame Vilniuje, pamačius prie buvusių KGB rūmų, budinčių brolių šaulių ir savanorių pulkelį. Girdi, saugančių rūmus, kad į juos neįeiti Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos centro generalinis direktorius, buvęs politinis kalnys Vytautas Skuodis. Mat, jis į tas pareigas paskirtas, neatsiklausus jų, tikrųjų patriotų. Rūmų vestibulyje taip pat nemažai buvusių kalinių ir tremtinių.

Pajutau lyg gailėstį jiems, be abejonės daug nusipelnusiems praieityje Lietuvai, bet šiandieną nesuvokiančių ar nenorinčių suvokti, kad yra tik įnagių kai kurių politikierių, siekiančių savų egois-

tinų tikslų, rankose; kad šiandieną yra iš tikro svarbių barų, kur ypač reikalingi ir jie, buvę ir tebesantys šauliai, savanoriai, politiniai kaliniai ir tremtiniai. Tai - Lietuvos Laisvės, Nepriklausomybės, Demokratijos gyvenimas, tai žmonėms garantavimas ramaus gyvenimo ir darbo.

Juk vien šaulių ir savanorių turime per pora dešimčių tūkstančių. Gražiu jų egzistavimo patiesinimu būtų, isijungimas į miestų, kaimų ir kelių apsaugą nuo plėšikų, mafiozų, kitų juodųjų jėgų. Be abejonės, talkon jiems ateitų dar tūkstančiai dorųjų Lietuvos piliečių; galima būtų sudaryti "skrajojančius" kovai su nusikalteiliais būrius. Tam tikslui nepa gailėčiau dar ir antrojo savo "Žiguliu" šono.

Žinoma, reikalingi ir atitinkami įstatymai, suteikiantys teises kovotojams prieš nusikalteilius apsiginkluoti; o taip pat teisti tuos, kurie moka mafijai mokesčius, žinodami nepraneša apie juos, at-

sisako liudyti teismuose, nes tuo jie ir sudaro sąlygas visokiems niekšams klestėti.

Žinoma, kai kas mane gali apkaltinti, jog siūlau valstybėje įvesti vos ne karo stovį. Bet, ponai, karas jau seniai vyksta. Tik dar kovojančiųjų pusių nuostatos skirtingos: vilkų ir avelių. Kvailla toliau laukti, kad avelės įtikintų vilkus jų nepjauti. Vilkus reikia naikinti, uždaryti į specialius ypač griežto režimo gardus, priverčiant juos dirbti po 18 valandų kasdieną, nes jei jų prigimtis neleisdžia būti naudingais visuomenei, tai reikia priversti.

Piktąsias jėgas įveiksime tik dar didesne jėga už jų, tik sukūrę visuotiną nesitaikstymo atmosferą. Tad pakilkime į žygį prieš blogio jėgas, skatinamas mūsų laisvės ir Nepriklausomybės priešų, įrodykime, kad esame verti būti laisvais, demokratinės, Nepriklausomos Lietuvos pilieciais, kad tokiais jau esame.

Dr. Algimantas Liekis

VIRGINIA ALEKSANDRAVIČIŪTĖ, lietuviškai kalbanti advokatė, teikia paslaugas IMIGRACIJOS bei ŠEIMOS teisiniuose reikaluose. The American Immigration Lawyers Association narė. Turi leidimą praktikuoti Massachusetts ir Washington, D.C. One Bulfinch Place, Suite 100, Boston, MA 02114. Tel.: (617) 723-2242; FAX: (617) 723-1899.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuves. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigą kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIO PROGRAMA "AUŠRA". WINC-FM 90.5, Worcester, MA. Sekmadieniais 8-9 val. vakaro, Eduardas Meilus, Jr., 70 Curtis St., Auburn, MA 01501. Tel. 508 753-2322.

NEW YORK-NEW JERSEY-Laisvės Žiburys, sekmadieniais 9-9.30 val. ryto WNWK105.9 FM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 769-3302.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282; 326-3150
- TAI MUSI VIENINTĖLE VIETA -
- GAUSI PARODU SALE -

†

KVEČAS JONAS
1933+1976

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĒKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS

GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ
MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS JOKIO EKSTRA MOKESCIO UŽ PATARNAVIMĄ PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA
VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N. Y. 11229
TEL.: 718 769 - 3300, FAX 718 769 - 3302

KATALIKŲ BAŽNYČIOS GYVENIME

Papiežius ragina neišduoti "JTO idealų"

Raštu krepdamasis į visų valstybių galvas, papiežius Jonas Paulius II išsakė savo susirūpinimą dėl pasirengimo rugsėjo mėnesį Kaire įvyksiančiai tarptautinei konferencijai gyventojų ir jų vystymosi klausimais. Balančio 14 d. Vatikane paskelbtame dokumente teigiama, jog baigiamojo dokumento projekte neminimi svarbūs aspektai, lemiantys visuomenės kūrimą arba jos griovimą. Itin griežtai Papiežius kritikuoja pateikiamas nuostatas šeimos, gyvybės perdavimo, nėštumo nutraukimo ir materialinio bei moralinio vystymosi atžvilgiais.

Jonas Paulius II pabrėžtinai reikalauja stipresnės šeimos apsaugos iš visuomenės ir valstybės. Tarptautinės žmogaus teisių deklaracijos šeima pripažįsta esant žmonijos gėriu. Nesilaikyti šių deklaracijų būtų "JTO idealų išdavystė". Pasak Jono Pauliaus II, baigiamasis Kairo konferencijos tekstas pateikia visiškai individualistinę seksualumo sampratą, kuria remiantis santuoka bei šeima atrodančios pasenusiais dalykais. Dar pavojingesni esą pasiūlymai, numatantys leisti daryti abortus be jokių apribojimų. Toliau Papiežius apgailestavo, kad tekste beveik neminima "vystymosi" tema. Atsakant į demografinius klausimus, pateikiamas vienintelis nurodymas skatinti gyvenimo būdą, "kurio padariniai pasirodys kaip itin neigiami". Teksto projektas kelias "kartų išpūdi, jog jis remiasi išsivysčiusios, materialiniu požiūriu turtingos ir sekularizuotos visuomenės gyvenimu. Jonas Paulius II abejoja, ar šalys "atviresnės prigimties, moralės ir religijos vertybėms", pasirengusios priimti tokią žmogaus ir visuomenės sampratą.

Didžioji Britanija: vyskupai sveikina į katalikybę pereinančius anglikonus

Anglijos ir Wales katalikų Vyskupų konferencija pasirengusi per kuo trumpesnę laiką priimti į Bažnyčią anglikonus, norinčius pereiti į katalikybę. Kaip tvirtinama balandžio 15 d. Londone paskelbtame vyskupų pareiškime, ilgesnis laukimo laikas nepageidaujamas tiems, kurie anglikonų Bažnyčioje reguliariai šventė Eucharistiją. Vyskupų konferencijos pirmininkas kardinolas Basil Hume žurnalistams pasakė, jog "iš esmės klaidinga ir neteisinga" manyti, jog anglikonų norą susitaikyti su Roma diktuojas vien moterų ordinacijos klausimas.

Kardinolo nuomone, kai kurie anglikonai laike savo bažnytinio gyvenimo pagrindiniu tikslu visišką vienybę su Roma. Jų įsitikinimu, priėmus sprendimą dėl moterų ordinacijos šis tikslas tapęs visiškai neberealaus. Todėl pavieniui arba grupėmis jie siekia bendrystės su Romos Katalikų Bažnyčia. Kardinolas taip pat pranešė, kad kovo mėnesį jis du kartus lankėsis Vatikane aptarti anglikonų perėjimo į katalikybę klausimus. Susitikimuose daugiausia kalbėta apie šventimų galiojimą anglikonų Bažnyčioje.

Vyskupai smerkia žydų ir palestiniečių ekstremizmą

Šventosios Žemės katalikų vyskupai ryžtingai pasmerkė ir žydų, ir palestiniečių ekstremizmą. Velykų sekmadienį Jeruzalėje paskelbtame kreipimeis melkitų, sirų, maronitų ir vietos pranciškonų Bažnyčios vadovai smerkia "aklą ir iracionalią prievartą", sukėlusią skerdynes Hebrone.

Vyskupas Lehmann: sekmadieniais nedirbti

Vokietijos Vyskupų konferencijos pirmininkas vysk. Karl Lehmann vėl prieštaravo pasiūlymams leisti dirbti sekmadieniais. "Mes giname sekmadienio kultūrą, nes ši kultūra yra didelis gėris žmonių sugyvenimui", - pareiškė vyskupas per "Südwest 3" transliuotame interviu. Lehmann pabrėžė, kad jam rūpi ne vien sekmadieninės pamaldos, bet ir tai, kad žmonės turėtų laiko vienas kitam. Pastaruoju metu Vokietijoje vyksta diskusija dėl galimybės paversti sekmadienį darbo diena. Iki šiol dirbti sekmadieniais buvo įstatymu uždrausta.

Nepaisant kunigų trūkumo ir daugelio Bažnyčią paliekančių žmonių vyskupas sykiu išreiškė pasitikėjimą Bažnyčios ateitimi. Jo žodžiais, esama daugybės teigiamų ženklų.

Rusija: prieš pereinant į katalikybę būtinas pasiruošimo laikotarpis

Rusai, norintys pereiti į katalikybę, nuo šiol turės lankyti katechetinius kursus, truksiančius mažiausiai vienerius metus. Šitai tvirtinama perėjimo į katalikų tikėjimą instrukcijoje, kurias neseniai Maskvoje pristatė Maskvos arkivyskupo Tadeuszo Kondrusiewicziaus sudaryta komisija. Sumanymą parengti minėtas instrukcijas padiktavo gyvenimas, nes pastebėta, kad rusų konvertitų žinios apie Bažnyčios doktriną bei liturgiją pasižymi dideliu spragomis. Kaip sakė arkivyskupas, instrukcijos turėtų padėti norinčiajam įstoti į Bažnyčią sąmoningai apsispresti. Europinėje Rusijos dalyje šiuo metu esama apie 300,000 katalikų, iš kurių 65,000 gyvena Maskvoje.

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguojama REDAKCINĖ KOMISIJA —**Laužas, kuris nešildys**

Sunku dar ir dar kartą sugrįžti prie garsiosios "Lietuvos kovų ir kančių istorijos". Tačiau išsivysčiusios diskusijos tai verčia daryti. Gegužės 20 d. dienraštis "Lietuvos rytas" Violetos Gaizauskaitės straipsnyje "Dokumentų rinkinys, iplisęs lietuvių diskusijas abipus Atlanto, gali atsidurti Niujorke suliepsnosiančiame lauže" pastebėjo, kad balandžio 29 d. "Darbininkas" rašė: "Prateuodami prieš brukamą melą, New Yorko Lietuvių bendruomenės apygardos valdyba birželio 19 d., sekmadienį, Kultūros židinio kieme rengia protesto mitingą ir viešą knygų suvedinimą".

Danutė Bindokienė 1994 m. gegužės 5 d. dienraštyje "Draugas" rašo: "Nepasiduokime minios mentalitetui", "Yra kitokių protesto būdų!", "Trys daiktai niekad nuturėtų būti tyčia deginami: vėliava, kryžius, knyga".

Pažvelkime į istoriją, tikrąją, nesuklastotą. Valančiaus laikais, kai prasidėjo didžiausias krašto rusinimas ir buvo įvesta rusiška abėcėlė, Vilniaus mokslo apskrities valdybai buvo pavesta rusiškais raidėmis perrašyti visus lietuviškus raštus. Tuo metu tai dažniausiai buvo religinio turinio raštai. Istorikas kun. Antanas Alekna monografijoje apie vyskupą Valančių taip rašo: "Bet per daug savimi pasitikintieji valdininkai nepasitenkino tuo. Jie norėjo ir patį katalikiškų knygų turinį pritaikinti prie savo politikos, darė knygos reikalingas jų nuomone permainas". Knygos buvo per policiją išsuntinėtoms klebonams, bet Valančius uždraudė jomis naudotis. Ir vėl, vėl knygos buvo siunčiamos, rusifikacija buvo brukama jėga. Knygos gulėdavo kampuose numestos ir daug kur vietoje malkų deginamos. Minios mentalitetas? Ne. Tautos priešinimasis okupantui, jo tikslams. Pasyvus priešinimasis okupacijai.

Baisiosiomis sausio dienomis Vilniuje laužas suliepsnojo prie parlamento rūmų. Jame degė ne tik sovietinė atributika, bet ir marksistinė literatūra, Lenino raštai, vietinių kompartijos veikėjų knygos. Prie šio laužo niekas nesišildė rankų, per daug šaltas visiems jis atrodė. Tai buvo šalčio plieno kulka - protestas, toks pats kaip ir Valančiaus laikais: prieš okupantus, prieš jų tikslus.

Kryžius, vėliava, spausdintas žodis - skirtingos vertybės, skirtingame lygyje. Kryžius - ar su vienu perbraukimu, ar dviem, visada išliko kryžiumi - tikėjimo simboliu.

Vėliava - ar sava, ar prieš, patekusio į nelaisvę, yra ir lieka tautos meilės ir valstybingumo simboliu. Okupanto vėliavos visada bus okupuotajam pavergimo, svetimos tvarkos primetimo simboliu. Jos dažnai liepsnodavo ir tebeliepsnoja laužuose protesto prieš okupaciją vardan.

Žodis, jei jis yra melas ir niekšybė, jei jis - buvusio okupanto tikslas, perkeltas į raštą, nepasidaro šventu dalyku, bet lieka melu ir niekšybe. Spausdintas pornografijos žodis - žudo morale, šeimos ir tuo pačiu tautos tvirtybę. Taip ir melu imirkusi istorija griaua valstybės pamatus. Negirdėtas pasaulyje dalykas, kad melo knygos negalima atmesti, bet vien dėl to, kad ji spausdinta, jau pasidaro šventa. Spausdintas melas daug pavojingesnis už kieno nors ištartą - jį gali išgirsti tūkstančiai žmonių ir ne tik šiandieną, bet ir už šimto metų.

Girdi, yra ir kitokių protesto būdų? Kokie jie? Artimoje praeityje "Draugo" vadovai tų kitokių būdų nieišėjo. Sukiško į liepsnojantį pečių visą savaitinio kultūrinio priedo laidą - tik dėl vieno savo redakcijos nario straipsnio... Ir tai nebuvo skelbiamas melas, iškraipoma istorija, o tik skirtingas priėjimo būdas prie tuometinių aktualijų...

ATKAKLUSIS PASIŠVENTĖLIS**Kunigo Juozo Zdebskio persekiojimas ir mirtis****Juozas Arvydas Starkauskas**

(Perspausdinta iš Lietuvos aid'o Nr. 90, 1994 m. gegužės 10 d.)

Šiuo straipsniu noriu gal net kiek a. a. kunigą Juozą Zdebskį išskirti (tam reikėtų atskiro tyrinėjimo), kiek parodyti KGB netolimos praeities veiklą. Dabar čekistai apsimeita, tarsi postalininiu laikotarpiu dirbė vos ne informacijos instituto darbu - skaitė laikraščius, analizavę padėtį, kovoje su korupcija ir nusikaltimais. Dirbo jie ir tuos darbus, bet iki pat KGB Lietuvoje gyvavimo pabaigos (griausmų gal šiek tiek pradėjo atsiliepti tik nuo 1988 metų) tai būta baisios teroristinės organizacijos. Kartu tai jau nebuvo anie pokario saugumiečiai, masiškai žudė ir kankinę žmones (nors ir šių KGB sistemoje dar likę nemažai - Martavičius, Dušanskis, Stasys Šimkus, Grišeckinas ir kt.). Į pokario mažaraščių sadistų vietą atėjo rafinuotesni prievartautojai, neretai turintys universitetinį išsilavinimą. Kūną jie dabar žudė retai, ėmėsi sielų - to, kas svarbiausia doram, tikinčiam žmogui. Šie "kultūringi", išsilavinę čekistai naudojo pačią baisiausią kankinimo priemonę - kitaminciu uždarymą į beprotnamius. To nedarė netgi Stalino budeliai - jie pripažino, kad kitamanystė nėra beprotybė.

Mirus Stalinui, keitėsi čekistų "globos" objektas. Pokaryje nuo jų labiausiai kentėjo kaimiečiai - partizanai, jų šeimos nariai, ryšininkai, rėmėjai, o vėliau - daugiausia inteligentai, nors ir kitų čekistai be savo globos nepalikę. Ypač atidžiai buvo sekami buvę politiniai kaliniai.

Saugumas tiesiogiai nedisponavo didesniais materialiniais ištekliais ir savo parankiniams mokėdavo daugiau simboliškai, bet jie galėjo visiškai lemti tai, kas svarbu inteligentams - jų karjerą. Kuo aukščiau žmogus kildavo karjeros (ir mokslininko menininko) laiptais, tuo labiau tapdavo čekistų kontroliuojamas. Jų žinioje buvo ir viliojančios išvykos į užsienį.

Vieną inteligentų grupę - palyginti negausią - čekistai globojo ypač rūpestingai nuo pat okupacijos pradžios. Tai - kunigai. Dauguma jų buvo pavaldūs aukštesnei negu žemiškoji valdžia, daugelio jų neviliojo karjera ir išvykos į užsienį. Todėl jiems ir pavyko padaryti tai, ko kiti nepajėgė - 20

metų be pertraukos leisti Lietuvos katalikų bažnyčios kroniką. Nemažai prie jos leidimo prisidėjo ir kun. Zdebskis, patyręs visą čekistų persekiojimo pragarą.

Norėdami sužinoti, kaip tai buvo daroma, žvilgtelėkime į a. a. Juozo

pavduotojas Vaigauskas. (Baltinas, matyt, skaitė visus agentūrinius pranešimus, nes ant daugumos yra jo rezolucijos.)

8 tomų byloje yra 2040 puslapių, 436 agentų pranešimai (be "patikimų žmonių" pranešimų). Visas 5 tomas sudarytas iš pokalbių, kurie įrašyti vienuolių bei su kronikos leidimu susijusių žmonių butuose įrengus pasiklausymo įtaisus. Įdomu ir tai, kad visas šis tomas rašytas lietuvių kalba. Dalis agentūrinių pranešimų kitose bylose pateikiama irgi lietuvių kalba. Tai rodo, kad 5 tarnyboje jau vyravo vadinamieji nacionaliniai kadrai.

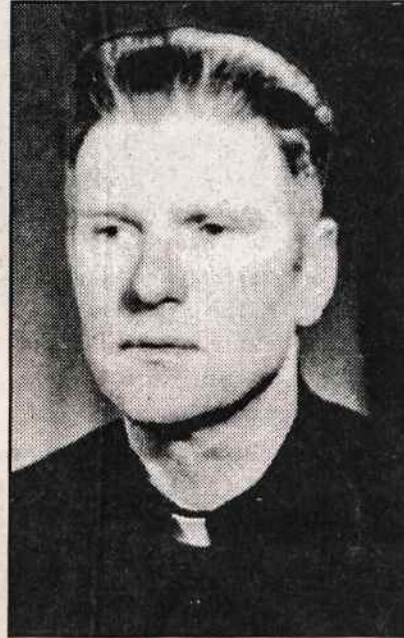
Byla prasideda įsegtu tikinčiųjų laiškų, rašytu Griškevičiui, kuriame reikalaujama paleisti kun. Zdebskį ir dar du asmenis, suimtus Stanelytės teismo metu 1980 12 11. Perdavė jį saugumui CK laiškų skyriaus vedėjas.

Kas buvo**a. a. kun. Juozas Zdebskis?**

Tai - misionierius pasišventėlis, kaip teigiama viename agento pranešime - jėzuitas, spėjama, pagrindinės kunigų seminarijos rektorius. Bendraudavo su begale žmonių Lietuvoje ir kitur - 7 tome yra pateiktas sąrašas 367 žmonių, su kuriais turėtas ryšys. Kunigo pastoracinė ir organizacinė veikla, kaip minėta, nesiribojo Lietuva ir lietuviams. Jis lankė SA buvusį ir priesaikos nedavusį R. Grigą, kitus kareivius, suimtus N. Sadūnaitę Krasnojarske, Lapienį, Plumpą Mordovijoje, karts nuo karto - Pavolgio vokiečius, vykdavo pas tikinčiuosius į Armeniją, Gruziją, Vidurinę Aziją. Veždavo sergančius į įvairius Rusijos medicinos centrus. Visas tas išvykas čekistai fiksavę, bet nežinojo, ką kunigas nuvykęs veikė.

Buvo geras oratorius, sakydavo ilgus pamokslus. Nors ir žinojo, kad yra sekamas, nevengdavo aštriau pasakyti.

Ilgai KGB persekiotas, neblogo išmanė jų veiklos metodus. Kitus neretai mokė, kaip elgtis suimtam, sekamam ir panašiomis aplinkybėmis. Buvo konspiratyvus. Iš 88 agentų, kurie šį bei tą apie kunigą pranešinėjo, tik trys buvo artimesni ir jų pranešimai informatyvūs. Daugelis agentų tik spē-

Kun. Juozas Zdebskis

Zdebskio 8 tomų "operatyvinio ištyrimo" (rusiškai - operativnaja razrabotka) byla Nr. 242.

Techniniai bylos duomenys

Byla pradėta 1983 03 20. Iš pradžių tai buvo operatyvinio stebėjimo byla, vėliau - nuo 1984 04 26 - vadinamas "DORAS" ("delo operatyvnoj razrabotki). O dar nuo 1971 metų kunigas Zdebskis buvo įtrauktas į bendrą DOR'o bylą su kunigais A. Svarinsku, S. Tamkevičiumi, A. Keina, J. Kaunecku, V. Vėlavičiumi, L. Kalinausku ir V. Stakėnu. Kun. Zdebskiui buvo duota pravardė "Naglec", Svarinskui - "Neispravimij", Keinai - "Idol" ir t. t. - parenkami kiek galint užgaulesni žodžiai, bet ir juose, kad ir nenoromis, atsispindi tam tikras kunigų charakterio ir darbo įvertinimas.

Į naują bylą perkeliama dalis dokumentų iš senosios, nuo 1971 metų vestos bylos. Naujos atskiros kun. Zdebskio bylos suformavimą, suteikiant jai "Bažnytinųjų organizacijų vadovai ir autoritetai" kategoriją, patvirtina mjr. Tušas, suderinama su 5 tarybos 3 skyriaus viršininku papulk. J. Kadzevičium ir šios tarnybos viršininku pulk. E. Baltinu. Tvirtina VSK pirmininko

grandinė liberalizmo klaida kyla iš jo pagrindo - natūralizmo ir filosofinio racionalizmo, itin pabrėžiančių žmogaus intelektą, ėmusį laikyti save aukščiausiu principu, tiesos šaltiniu ir kriterijumi. Remiantis šiuo principu, laisvė savaime apibrėžiama kaip principas sui iuris, t. y. kaip absoliutas, nukreiptas prieš objektyvią moralės tvarką ir prieštaraujantis prigimtiniams moralės dėsniumi. Liberalizmas pagrįstas klaidinga žmogaus laisvės kaip absoliučios autonomijos samprata. Šitai individo laisvė virto pamatinu socialinės tvarkos principu.

Kalboje, pasakojtoje 1956 m. rugsėjo 9 d., dėmesį į šį pavojų atkreipė Pijus XII, konstatuodamas, kad kraštutinė liberalizmo atmaina ekonomikos dėsniumi traktuojama kaip chemijos ar fizikos reiškinys, pajungtas gamtos dėsniumi determinizmui. Šitai teisingumas ir vadovavimas ūkiniam gyvenime darosi nebepavaldūs absoliučioms ir etinėms normoms. Pijus XII taip pat atskleidė šios teorijos pagrindą. Ūkio srityje atsižvelgiama tik į kiekybinį materialinį aspektą, visiškai ignoruojant elementariausią - žmogiškąjį - aspektą ir iš akių išleidžiant viską, kas su juo susiję, - santykius tarp žmonių bei santykį tarp individo ir visuomenės. Drauge klaidingai įvertinamos ne tik materialinės, bet ir moralės normos, reguliuojančios teisingą materialinių gėrybių naudojimą. Kadangi siekti bendro tikslo atsisakyta, materialinės gėrybės naudotos kaip priemonė stipresniems išnaudoti silpnesiems.

Enciklikoje "Quadragesimo anno" šis ekonominis liberalizmas jau ankščiau buvo pasmerkęs ir Pijus XI. Čia jis kritikuoja ekonomikos mokslą, sistemingai ignoruojantį faktą, kad ūkiui, šalia laisvos konkurencijos, būdingas dar ir socialinis bei moralinis aspektas. Popiežius drauge smerkia kapitalizmą, kuriame dominuoja didžiulės monopolijos, kylančios iš šitai suprantamų laisvų ūkinių mainų. Paulius VI taip pat aiškiai suprato šią problemą. "Populorum progressio", Nr. 58, jis rašo: "Tad laisvos veiklos taisyklės negali vienos reguliuoti tarptautinių santykių. Jų privaloma akivaizdžiai, kai partnerių ūkinė padėtis nėra pernelyg nelygi: tada jos skatina tolesnę pažangą ir atlyginimą už pastangas. Todėl pramoninės šalys laiko jas savotišku teisingumo dėsniumi. Tačiau visiškai skirtinga situacija būna tada, kai sąlygos keliose šalyse yra nelygios: kainos, kurios laisvai susidaro rinkoje, gali turėti itin pražūtingų padarinių. Reikia paprasčiausiai pripažinti: šioje srityje pagrindinis vadinamojo liberalizmo principas kaip veiklos taisyklė tampa labai abejotinu dalyku".

(Bus daugiau)

Liberalizmas ir Bažnyčia**Kardinolas Paul Poupard**

1

Žlugus komunistinei sistemai, popiežius Jonas Paulius II ne kartą yra atkreipęs dėmesį į liberalizmo pavojų. Liberalizmo problematika buvo išsamiai nagrinėjama ir 1992 m. rugsėjo 17-29 d. Prahoje surengtoje tarptautinėje konferencijoje "Nauja religijos laisvė Rytuose ir liberalistinė laisvė Vakaruose". Kai kurių prelegentų pranešimai vėliau buvo išleisti atskiru leidiniu ("Neue religiöse Freiheit im Osten und liberalistische Freiheit im Westen", Nr. 8 der Schriftenreihe des SECRETARIATUS PRO NON CREDENTIBUS, Dialog-Sekretariat fuer die BRD und die deutschsprachige Schweiz). Čia pateikiame Slovakijos kardinolo Jano Chryzostomo Koreco pasakytą kalbą, aktualią ir Bažnyčiai Lietuvoje, bei Paul'io Poupard baigiamąsias pastabas, apibendrinančias konferencijoje pareikštas mintis.

-0-

Kaip Bažnyčia atsako į iššūkius, metamus įvairių liberalizmo formų? Nitros vyskupas kardinolas Janas Chryzostomas Korecas, Slovakija. Eminencijos, Ekscelecijos, mieli broliai kunigai, ponios ir ponai, mieli bičiuliai!

Man tikrai nelengva kalbėti išsilavinusiai ir tokiai kompetentingai publikai. Beveik keturiasdešimt metų aš dirbau fabrikuose ir įmonėse, iš jų aštuonerius praleidau įvairiuose kalėjimuose. Per tą laiką išmokau žiūrėti į gyvenimo tikrovę labai pragmatiškai. Todėl šiandieninį pranešimą, kuriame pamėginu visiškai konkrečiai ir praktiškai aptarti įvairias liberalizmo formas, lems mano darbininkiška gyvenimo patirtis. Bažnyčia šiandien galės veiksmingai atsakyti į visose gyvenimo srityse stiprėjančio liberalizmo iššūkius tikrai tuo atveju, jeigu ji tikintiesiems aiškiai parodys jo pavojus, kalbėdama kalba, kurią gali suprasti gatvės žmogus, ir neapsiribodama vien intelektualinėmis bei akademinėmis analizėmis. Savaime suprantama, kalbėdamas apie liberalizmą, nesiremsiu vien savo asmeniškai nuomone ir patirtimi. Atsakymų mėginu ieškoti pirmiausia Bažnyčios socialinėje doktrinoje, nes ypač nuo to laiko, kai beveik prieš šimtą metų pasirodė pranašiška Leono

XIII enciklika "Rerum Novarum", popiežiai šiuo klausimu nuolatos reikšdavo nuomonę. Kokia ši problema tebėra aktuali Bažnyčiai, liudija naujausia popiežiaus Jono Pauliaus II enciklika "Centesimus Annus".

Bet pirmiausiai trumpai apžvelkime istoriją ir glaustai išsiaiškinkime sąvoką, nes žodžių "liberalizmas" galime suprasti skirtingus dalykus; todėl itin svarbu, kad kalbėdami apie liberalizmą, galvoje turėtume vieną ir tą patį. Be to, liberalizmą nagrinėsiu ne izoliuotai, bet visada prieš akis turėdamas Bažnyčios ir liberalizmo sąryšį. Ši sąvoka atsirado šešiolioktame šimtmečiuje. Iki to laiko dominavo graikų ir Viduramžių mąstymas, labiau pasižymėję kontempliatyvumu. Buvo mėginama atskleisti pasaulio tvarką, ją suprasti ir šitai pasiekti "išmintį". Nuo seniausių laikų ji buvo žmogaus trokštamas tikslas. Jis norėjo būti vis "išmintingesnis" ir vis geriau suprasti šios pasaulio tvarkos sąryšius. Šešiolioktame amžiuje šis mąstymas patyrė tam tikrą lūžį. Išliko idėja, kad nors šis "išmintis" ir siektina, o protas turi suprasti pasaulį, vien tuo nevalia apsiriboti: savo žinių dėka žmogus privalo "įvaldyti" ir pertvarkyti pasaulį. Galime konstatuoti, kad grynai "kontempliatyvuji" mąstymą pakeitė mąstymas, kurį galėtume pavadinti "eksperimentiniu".

Šis "eksperimentinis intelektas" pasaulį traktuoja kaip materiją, kurios sandarą ir vidinę tvarką gali pažinti intelektas. Tikslu čia tampa nebe kontempliacija, bet veikla. Štai tuomet prasideda tai, ką mes vadiname "sekuliarizacija", būtent tada, kai šis "eksperimentinis intelektas" įsitvirtina religijos motyvuojamo kontempliatyvaus mąstymo sąskaita. Padariniai aiškūs kaip ant delno: požiūris į žmogų ir pasaulį pakertamas, pasirodo nauja nebekrikščioniška antropologija.

Šio mentaliteto fone mes turime išivaizduoti liberalizmo atsiradimą. Tai srovė, kurios ideologija prieštarauja krikščionių tikėjimui ir iki šiandien tebekelia grėsmę, nes liberalizmas tam tikra prasme tapo liberalinio kapitalizmo ir jo įvairių pasireiškimo formų siela. Liberalizmas mes galime apibūdinti kaip ištaisą gyvenimo sritis aprėpanti ekonominių, socialinių ir politinių idėjų sąjūdį, kurio filosofinės šaknys glūdi septynioliktame ir aštuonioliktame amžiuose. Čia pirmiausia reikėtų paminėti europiečių racionalizmą ir anglų empirizmą, kryptančius ir ryškų individualizmą. Ekonominis liberalizmas glaudžiai susijęs su Adam Smith idėjomis, tuo tarpu politiniam liberalizmui didelę įtaką padarė John Locke, Jean-Jacques Rousseau ir prancūzų enciklopedistai.

Lemiamą ir visam ateinančiam dvidešimtam amžiui kelią rodanti Bažnyčios atsakymą į šį plintantį judėjimą pateikė Leonas XIII. Pa-

Slapyvardžių plusai ir minusai

Vilius Bražėnas

Šių dienų spauda nukreipia galvosena link šiandienos. Vienok, prieš kiek laiko spaudoje pasirodžiusi apie Nelės Mazalaitės mirtį žinutė gražino mane literatūrinėn praeitin. Ne tik priminė nepaprastą ir išskirtiną Mazalaitės žanrą, bet ir pora kupstų, už kurių teko užkliuti savame literatūriniame take, vedžijant plunksną visiškai priešingame Nelės Mazalaitės žanrui - feljetonų srityje. Metams susikraunant, prisiminimai dažnai reikalingi pažadinimo kuomi nors, gi kartais ir bandant sunku detales ištraukti iš praeities prisiminimų kemsyno.

Pranešimas apie rašytojos mirtį dalinai išblaškė praeities miglą. Prisiminimai padėjo taip pat paaiškinti, kodėl jos mirtis neiššaukė ilgų nekrologų bei plataus jos literatūrinio darbo priminimo. Nors Nelė Mazalaitė pažinojau tik iš susitikimų literatūros vakarų bei mišrių koncertų scenose ir jų užkulisiuose, pažinojau ją kaip atsiskyrėlę, ne grupės ar klikos narę. Už tą privatumą ir savitumą ji, kaip ir visi kiti panašūs, mokėjo tam tikrą kainą.

Nebūdamas literatūros kritiku, nesimėčiau analizuoti jos kūrinii, išskyrus įsitikinimą, kad jie sudarė labai savitą, mistinį įspūdį. Mano supratimu Kūrėjas idėjo į jos plunksną geroką dozę dvasinio švino, siekiančio kur kas giliau, negu spaudos puslapių rašalas. Vienok stebino tai, kad, nežiūrint žanro ir stiliaus visiško priešingumo, ji žiūrėjo ką tai gilesnio negu tik šypseną ar juoką ir feljetonuose. Tai teko patirti dar Kaune, drauge dalyvaujant literatūros vakaruose Karininkų Ramovėje, kur, šalia "rimtos" kūrybos, buvo kviečiami ir feljtonistai. Gal kad nuotaiką praskaidrinus, ar kad humoristas atliktų karaliaus dvaro juokdario vaidmenį? Patyriau, kad Mazalaitė aiškiai tame žanre žiūrėjo ką tai

savo. Ji primena man ir viena žanrų susikirtimą ir rašytojo slapyvardžio problema.

Slapyvardžiai mūsų literatūroje yra įteisinti jau nuo pačių didžiųjų jos pionierių. Žurnalistikoje slapyvardžiai manau leistini, kai diskutuojamos idėjos ar faktai. Nemanau, kad etiška komentuoti vardais ir pavardėmis kitų asmenų darbus ar žodžius, pačiam pasislėpiančiant už slapyvardžio. Vienok savame literatūriniame take slapyvardį radau buvus ir teigiamu ir neigiamu reiškiniu.

Pavyzdžiui, begyvenant Vokietijoje, anglų zonoje, menininkų kolonijoje, Hidessene prie Detmold, kur gimė Lietuvių Tremtinių Opera, teko atsitrenkti į daug pasakantį slapyvardžio klausimą. Ten gyvenęs jaunas rašytojas Romas Spalis (Giedraitis), man gerai pažįstamas iš skautavimo ir gimnazijos dienų Kaune, Detmoldė ruošė literatūros vakarą. Buvau ką tik parašęs ir spaudai dar neišsiuntęs vietiniams aktualų feljetoną "Epidemija". (Žiūr. "Kolorijos ir Doleirai" knyga). Tai buvo feljtonisto žvilgsnis į staigų vietinių poniučių subruzdimą operuotis nosis ir tonzilus, kadangi ten gyvenęs chirurgas prof. Juozas Zubkus staiga buvo pakviestas persikelti į amerikiečių zoną.

Manydamas, jog toks feljtonas gali būti įdomus vietinei publikai, gal nekukliai, nelaukdams kvietimo, pasiūliau kolegai Spaliui "paskaityti" savo feljtoną. Kolega literatas, matomai į feljtono žanrą žiūrėjo kiek iš aukščiau, negu kita kolegė - Nelė Mazalaitė. Mano pasiūlymą, net i jį nepažvelgęs, atmetė: "Feljtonistai visokių dalykų prirašo..." Tuo pačiu supratau, jog jis nežinojo, kad kalbasi su feljtonistu, kurio rašinius mielai spausdino ir net gaudė redaktorai Lietuvoje ir išeivijoje. Aš gi ne-

jaučiau reikalo aiškintis. Maniau, jog ir tuo atveju, jeigu siūlosi naujas talantas, gal tiktų pasverti prekę, o ne pardavėją.

Prieš koncertą, programoje dalyvauti su poetu Krūminu atvykusi Nelė Mazalaitė, parodė nudžiugimą kur tai mane sutikusi, jog ir aš dalyvausiu su savo feljtonais. Burbtelėjau, jog netinku šiai programai... Iš Hamburgo turėję atvykti pora mūsų literatūros ižymybių, kiek prisimenu, jų tarpe Faustas Kirša, kur tai užkliuvo. Programoje susidarė didi spraga. Į salę pas mane, kur sėdėjau publikoje, atbėgo rengėjas Spalis. "Viliu - ar tu tas "Bražvilisus"?... Taip, atsakiau, supratęs, kaip ir tikėjaisi, kad iš kažkur atvykusi Nelė Mazalaitė jam išdavė "paslaptį" apie jo kaimyną. Žinoma, i jo klausimą, ar su savim turiu tą feljtoną, atsakiau neigiamai. Nors, po susitikimo su Mazalaitė, tikėjaisi tokios scenos, kažkoks kipšas pakusė palikti rašini namie. Jis buvo, kiek prisimenu, gan sėkmingai paskaitytas prof. Zubkaus išleistuvių pobūvyje. Ypač skaniai juokėsi pats viso to kaltininkas chirurgas. Dėl slapyvardžio ir pavardės bendrumo nežinojimo negaliu labai jau kaltinti savo kolegą rašytoją Spalį. Po vieno su slapyvardžio atidengimu surišto sukrėtimo sąmoningai bandžiau atsiriboti nuo feljtonų autorystės. Tai įvyko dar Kaune, man bestudijuojant Technikos Fakultete. Matomai jau tada domėjaisi pasauline politika, nes mano pirmas feljtonas buvo prieškarinio pasaulio, ypač Europos, tarptautinės politikos analizė, pristatant Europą, kaip "Jauropės" bažnytkaimį, su klebonu (Vatikanu), malūnininku Pitleriu (Vokietija), našle Marijona (Prancūzija), Jonu Bulausku (Anglija), už ežero gyvenančiu dėde Simu (Amerika), nusigėrusiu dvarininku Ivanu (Sovietų Sąjunga) ir panašiai.

Atostogų metu pasiunčiau feljtoną i "Lietuvos aidą", kur atkarpoje viešpatavo Gricius - Pivoša. Tame pasirinkime nebuvo nieko politinio: buvau girdėjęs, kad "L. A." moka 12 centų už eilutę, i ką studentas tikrai negali nusispiauti. Grįžęs Kaunan užėjau pasiklausti, ką nutiko mano kūrinii. Kažkas pasiuntė mane pas Pivošą, gi Pivoša pas Vytautą Alantą, (vyriausia redaktorių), sėdintį mano rašytojišką dvasią sutriuškinančiame išpūdingame kabinete ir dar išpūdingesniame fotelyje. Lyg kirvis mano nuotaikon krito sprendimas: "Lietuvos aidui" netinka. Redaktorių dar patarė kreiptis i "10 centų" kurį, berods, redagavo būsimasis "Tarybų Lietuvos Prezidentas" Justas Paleckis. Man tas pasiūlymas nepatiko ne todėl, kad ten buvo Paleckis, o todėl, kad "10 centų" buvo vadinamas "vežikų laikraščiu".

Mane nuliūdusį Laisvės Alėjoje sutikęs kuris tai bičiulis patarė pabandyti "XX amžių". Kadangi traukė spaudos magnetas, nežiūrė to, kad ten mokėjo tik 5 centus už eilutę, nunešiau savo prekę bandyti parduoti. "XX amžiaus" patalpos buvo daug kuklesnės. Prieškambaryje sutikau pažįstamą Julijū Butėną, kurs klausėsi užsienio žinių iš didelio radio aparato. Jis nurodė pasibelsti i redaktoriaus duris. Ten prie stalo posėdžiavo du, kaip vėliau patyriau, redaktoriai - Ignas Skrupskelis ir kun. Juozas Prunskis. Pasakė palikti rašini ant stalo. Jie pažiūrėsią. (Su kun. Juozu Prunskiu teko turėti didelį malonumą ir garbę bendradarbiauti spaudoje ir Amerikoje). Prieškambaryje užtrukau užsikalbėjęs su Butėnu, kai už redaktorių durų užgirdau garsų juoką. Pro praver-tas duris galvą iškišęs kun. Prunskis Butėną paklausė: "Ar tas Bražvilis tebėra"? Pastebėjęs mane, pro juokus paragino: "Rašyk daugiau, Bražviliau".

(Pabaiga sekančiame numeryje)

Laiškai redakcijai

Š. m. gegužės 6 d. "Darbininkas" patalpino JAV Lietuvių Bendruomenės vakarų apygardos valdybos pirmininkės Violetos Gedgaudienės pranešimą. Šiame pranešime atspausdinti šeši klausimai, pasiūlymai bei pageidavimai. Čia kalbama apie PLB išleistą knygą "Lietuvos kovų ir kančių Istorijos" pirmąjį tomą. Ši knyga išeivijos lietuvių tarpe sukėlė žaibus, griautinį ir prapliupusį lietu, kuris ir šiandien dar nesiliauja. LB Vakarų apygardos pasiūlytos mintys yra priimtinos, remtinos ir sveikintinos. Lietuvių spaudoje atspausdinti PLB pasiaiškinimai, pataisos ir būsimos priemonės dėl šios knygos nepatenkino daugelio išeivijos lietuvių. Bendras įsitikinimas - PLB daro per mažai ir per vėlai. Svarbiausias V. Gedgaudienės pareiškimas yra iškėlimas aikštėn, kad žmonės praranda pasitikėjimą PLB ir aplamai Lietuvių Bendruomenės vadovybe, bei jos atsakomungumu. Prie šio jos pareiškimo dar yra verta pridėti, kad paskutiniai įvykusieji rinkimai i Bendruomenės vadovybę, neatnešė lauktų rezultatų. Galėjo būti daug didesnis balsuotojų skaičius. Žmonių dėmesys Lietuvių Bendruomenė ir pasitikėjimas ja žymiai sumažėjo.

Vytautas Šeštokas,
Los Angeles, CA

Mieli redakcijos nariai,
Norėčiau pagirti Jus labai šauniai atrodančiu "Darbininku". Tiesiog su malonumu skaitau jūsų surinktas žinias ir straipsnius. Aiškiai matosi, kad naudojotės kompiuterinės technologijos gerosiomis savybėmis.

Ramunė Kubiliūtė
Evanston, IL

ATSIUSTA PAMINĖTI

Dana Mickutė - Mitkienė - DŽIAUGSMAS NEPRAŽYDĖS. Eilėraščių rinktinė. Išleido Violeta ir Mindaugas Gedgaudai iš Los Angeles. Spausdino Klaipėdoje "Ryto" spaustuve. Viršelį i skyrių vinjetes piešė Paulius Jurkus, gyvenęs New Yorke. 178 psl., kaina nepažymėta.

Šios knygos autorė gimė 1899 m. Pirmuosius eilėraščius pradėjo spausdinti 1919 m. Rašė nepriklausomos Lietuvos laikais ir spausdino įvairioje periodikoje. Kai buvo sudaroma pirmojo dešimtmečio poezijos antologija, jos eilėraščiai nepateko. Liudas Gira paminėjo ir nepatekusias. Dana Mickutė - Mitkienė yra šalia mum gerai žinomų moterų poečių: Alės Sidabraitės, Gražinos Tulauskaitės, Petronėlės Orentaitės. Jos nemaža eilių yra virtę dainomis, nes ji rašo klasikine, sklandžia forma, ieškodama skambumo ir žaismingumo. Dažnai eilutės trumpos, mintis lekia šuoliais, ir tai suteikia daug žaismingumo. Pats Liudas Gira rūpinosi išleisti jos pirmą rinkinį. Jis buvo pavadintas "Nepažydes džiaugsmas". Bet to rinkinio niekada niekas neišleido. Eilėraščiai išsi-barstė, bet poetė vis rašė ir kaupė. Ir dabar džiaugsmas - "pražydo", išėjo eilių rinktinė. Visą gyvenimą rašiusi eiles, dabar atrinko iš įvairių savo laikotarpių. Skyriuje "Pirmieji posmai" yra eilėraščių iš 1915 m. Knygos gale randame eilėraščių iš 1989 m.

Knygoje daug patriotikos. Poetė eilėmis reagavo i Lietuvos įvykius. Antrą vietą užima įvairūs religiniai eilėraščiai, kurie taip pat apgaubti patriotiškumo skraiste. Religiniai eilėraščiai virsta i filosofines nuotai-kos gvildenimus. Knygą skaitai su meile praeičiai, autorei, džiaugies, kad ji ištesėjo per gyvenimą saugoti ir mylėti lietuviškąjį žodį, kurį kiti paliko pakelės dulkėse. Tas poetinis žodis ir yra paminklas poetei. Ji su savo poezijos kraiteliu atėjo vėlu rudenį ir atnešė mum gražių ir brangių dovanų.

NEW YORK Į RYGA

\$
nuo
279

Kelionė i vieną pusę, perkant
bilietą i abi puses

Taupios Kelionės i Pabaltijį

TAUPLYKITE LAIKĄ... tiesioginė kelionė iš New Yorko Kennedy aerodromo iki Rygos (Latvija). American Trans Air yra greičiausias kelias i Pabaltijį!

TAUPLYKITE PINIGUS... palyginkit ir sutaupysit keliaudami su American Trans Air. Jums geriausias aptarnavimas ir prieinamiausia kaina!

KAINA I VIENĄ PUSĘ IŠ ŠIŲ MIESTŲ:

(Persėdimas VIA New Yorko JFK.)

Atlanta nuo	\$411	Detroit nuo	\$344	Philadelphia nuo	\$324
Boston nuo	\$279	Los Angeles nuo	\$397	Pittsburg nuo	\$329
Cleveland nuo	\$370	Miami nuo	\$419	Seattle nuo	\$399
Chicago nuo	\$434	Minneapolis nuo	\$329	San Francisco nuo	\$397

Ar Jūs skrendat biznio reikalais, ar pasimatyti su giminėmis, Jūs norit ten nukeliauti kuo greičiau. Nereikia persėsti i kitą lėktuvą, nereikia be reikalo išleisti dar daugiau pinigų. ATAs tiesioginis skrydis iš New Yorko i Pabaltijį yra patogus, ekonomiškasis, ir labai paprastas. Juk Jūs visada to ir norėjote.

Dėl pigiausios kelionės i Pabaltijį skambinkit Jūsų kelionių agentui arba ATV:

800-382-5892

ATA
American Trans Air

Šios kainos yra sezoninės kelionės kainos. Kai prasidės kelionės sezonas "Off-peak" jos bus žymiai brangesnės. Bilietus reikia užsisakyti bent 21 diena prieš skrydį. Valdiki mokesciai \$32.95 bus prideti prie kelionės bilietu kai už juos mokescite. Šios ATAs skrydžiu New York-Ryga sulygos galioja nuo 5/7/94 iki 10/31/94.

MINISTRO P. GYLIO VIZITAS Į P. AMERIKA

(atkelta iš 1 psl.)

galimybės ir komercinės žvejybės "joint venture" projektas; pareikšta padėka už atsiuntimą kultūrinių iš Lietuvos.

Baigus pasitarimus, pasirašyta bevizinio įvažiavimo sutartis.

Vakare ministras Burelli Rivas sveičiui suruošė iškilmingą vakarienę.

Balandžio 15 d. ministras buvo pakviestas pusryčiams valstybinės naftos bendrovės LAGOVEN prezidento Juliaus Trinkūno ir Direktorių tarybos. Aptartos tolimesni bendradarbiavimo galimybės naftos žaliavų tiekimo ir orimulsijos naudojimo srityse.

Po to, URM buvo sušaukta spaudos konferencija, kurioje dalyvavo keliolikos dienraščių bei tarptautinių žinių agentūrų atstovai, radijas ir televizija.

Galiausiai, ministras dr. Gylis Karininkų ramovėje surengė pagerbimą Venecuelos užsienio reikalų ministrui. Dalyvavo 125 svečiai: 57 akredituoti diplomatiniai misijai, tarpe jų - dipl. korpuso dekanas nuncijus Oriano Quilici, visi Europos kraštu, JAV, Kanados, Australijos ir kiti ambasadoriai.

Pabendrauta ir su Venecuelos

lietuviams.

Venecuelos spauda ši įvyki atžymėjo, paskelbdama per 50 žinių, reportažų ir straipsnių - ir dar daugiau fotografijų.

Brazilija

Keliautojus Sao Paulo aerouoste balandžio 16 d. popietę pasitiko Lietuvos garbės gen. konsulas Vincentas Tubelis. LB pirm. Vera Tatarūnienė, Lietuvių sąjungos pirm. Algimantas Saldys ir verslininkas Jonas Valavičius.

Po kelių valandų ministro Gylio ir jo palydos priėmimo Lietuvos Sąjungos namuose dalyvavo apie 80 Sao Paulo lietuvių. Ministras atsakė į eilę klausimų, kurių svarbiausias lieti galimai skubesnį atstovų pilietybės Brazilijoje gyvenantiems lietuviams ir jos suteikimą jų vaikams.

Sekmadienio rytą Lietuvos delegacija dalyvavo lietuviškose pamaldose, kurias laikė Tėvas sazejietis Petras Rukšys. Pamaldose organizuoti dalyvavo tautiniais drabužiais pasipuošę jaunimas ir skautai. Po mišių ministras Gylis padėjo vainiką prie Lietuvos laisvės paminklo ir aplankė kapines, kur yra palaidoti jo giminės. Vėliau

pravažiavo lietuvių apgyvendinta Villa Zelina.

Po pietų ministras vyko į Vinco Kudirkos gatvę - garbės gen. konsulo namus ir ten ilgesnį laiką aptarė konsulinis reikalus. Pirmadienio rytą ministras ir delegacijos nariai buvo Sao Paulo gubernatoriaus vardu priimti jo patarėjo tarptautiniams reikalams prof. Luiz Gonzaga de Mello Belluzzo.

Balandžio 18 d. popietę delegaciją Brazilijos sostinėje iškilmingai sutiko valstybės protokolo ir ceremonialo vadovybė. Visur buvo pabrėžiamas valstybinis vizito charakteris. Pirmieji vizitai buvo padaryti Kongreso Atstovų Rūmų pirminkui deputatui Inocencio Oliveira ir Federalinio senato pirminkui Humberto Lucena. Po to, svečias buvo pakviestas į Atstovų Rūmų sesiją.

Vidurdienio ministras Gylis susitiko su Brazilijos ambasadorium Celso L. N. Amorim. Buvo koncentruojamasi į kultūros, švietimo, ekonominių ryšių plėtimo ir prekybos problemas. Sutarta pasiūlyti prekybos delegacijomis konkrečioms projektams aptarti. Brazilija sutiko duoti stipendijas lietuviams studijuoti Brazilijos Dip-

nas Račkauskas, Leonidas Ragas, Antanas Razma, Kęstutis Sušinskas, Birutė Vindašienė. Kandidatai: Svajonė Kerbelytė, Tomas Reimekis, Aleksas Vitkus, Linas Norušis, Liudas Šlenys. Pastaba: Gražina Liautaud ir Linas Gylis atsiėmė kandidatūrą po kandidatų sąrašo paskelbimo.

Antrame rajone balsavo 299, išrinkti 2 nariai: Albinas Karnius, Birutė Vilutienė. Kandidatų nėra. Trečiame rajone balsavo 290, išrinkti 3 nariai: Rima Binder, Reda Plūrienė-Ardytė, Regina G. Narušienė. Kandidatas: Zigmas Grybinas.

Ketvirtame rajone balsavo 271, išrinkti 2 nariai: Arvydas Jarašius, Aušrelė Sakalaitė. Kandidatų nėra.

St. Petersburg, FL

JAV LB XIV tarybos rinkimuose Floridos apygardoje dalyvavo 544 asmenys. Balsai tarp kandidatų pasiskirstė taip: Vanda Bagdonienė - 218, Vytautas Dubauskas - 347, Algirdas Petrulis - 235, Sigita Ramanauskienė - 379, Laima Savaitienė - 233, Mečys Šilkaitis - 332, Pranas Zundė - 325. Rinkimų komisiją sudarė Jurgis Mikaila, Julija Navakienė ir Juozas Navakas.

Romo Kalantos pasiaukojimo minėjimą gegužės 4 d. surengė Romo Kalantos šaulių kuopa. Minėjimui vadovavo R. Kalantos kuopos vadas A. Gudonis. Pagrindinę kalbą pasakė A. Jonaitis. Po to svečiai iš Lietuvos - Lietuvos šaulių Sąjungos vadas Rimvydas Mintautas ir jo padėjėjas Stasys Ignatavičius - papasakojo apie Lietuvos šaulių kūrimosi pradžią, dabarties problemas, naujų narių atrinkimo procesą ir dėkojo R. Kalantos kuopai už teikiamą paramą. Meninėje programoje dalyvavo moterų "Kvartetas": D. Mackialienė, A. Kerbelienė, A. Baukienė ir S. Ciplienė. Akompanavo V. Kerbelis. Eilėraščius deklamavo D. Mackialienė ir A. Kerbelienė.

Motinos diena Klube paminėta gegužės 8 d. Paskaitą skaitė Roma Degėšienė, o eilėraščius padeklamavo ALRKMS-gos skyriaus pirm. V. Leščinskienė.

Tragiškųjų birželio įvykių minėjimas įvyks birželio 12 d. Lietuvių Klube. Paskaitą skaitys inž. Vytautas Mažeika. Meninė programa atliks moterų "Kvartetas". Akompanuos muz. Aloyzas Jurgutis.

L.Ž.K.

Havel atsiribojo nuo vizito, o Vidaus reikalų ministras Jan Ruml pasakė, kad Pinočet neturėjo būti išduota įvažiavimo viza.

Ministras P. Gylis apdovanojamas ordinu. Iš kairės: Ambasadorius dr. Vytautas Dambrava, ministras Povilas Gylis, vertėja Danutė Rosalė, Caracas Federalinės apskrities gubernatoriaus Asdrubal Agerias.

lomatiniėje Mokykloje.

Pirmą valandą Itamaraty URM rūmuose vyko iškilmingi pietūs, kuriuose dalyvavo 24 parinkti asmenys. Brazilijos užsienio reikalų ministras Amorim kelė tostą už ministrą, už Lietuvą ir už kaskart glaudesnę abiejų šalių bendradar-

biavimą. Po pietų ministras Gylis padarė vizitą Pramonės, Prekybos ir Turizmo ministrui ir Aukščiausio Federalinio Teismo pirminkui Luiz Octavio Pires e Albuquerque Gallotti. Balandžio 20 d. delegacija išskrido į Rio de Janeiro.

(Bus daugiau)

Aštuntasis Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas

1. Tikslai ir siekliai

- (a) Lietuviškos išlaikymas ir lietuvių kultūros puoselėjimas už Lietuvos ribų, ypač jaunimo tarpe.
- (b) Išlaikyti ir stiprinti Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungą (PLJS): išnagrinėti ir sudaryti PLJS-os bei kraštų veiklos planus, diskutuoti mažų kolonijų likimą LJS-os plotmėje, ugdyti pilietinės pareigos jausmą jaunime, sustiprinti organizacinius vadovavimo talentus jaunime.
- (c) Pasaulio lietuvių jaunimui susivienyti ir susipažinti: pažinti vieni kitų stiprybes ir silpnynes, sudaryti konkrečius bendradarbiavimo planus, stiprinti lietuvių jaunimo santykius tarp kraštų, diskutuoti mažų kolonijų problemas, siūlyti sprendimus.
- (d) Jaunimui susipažinti su Lietuva: pažinti Lietuvos kultūrą, kalbą, istoriją, politinę ir ekonominę padėtį, geografiją ir gamtą, pažinti Lietuvos jaunimo gyvenimą.
- (e) Itraukti Rytų Europos ir buvusios Sovietų Sąjungos lietuvių jaunimą į PLJS ir PLB veiklą.
- (f) Agituoti vietines valdžias Lietuvai ir išeivijai rūpimais klausimais.

2. Dalyvavimas:

- (a) Kraštų LJS-ų rinktu 120 PLJK atstovų (pagal statuto nurodymus),
- (b) Iki 150 PLJK dalyvių ir PLJK turistų,
- (c) Prelegentai, kviesti svečiai VIII PLJK-o rengėjai ir Pasaulio Lietuvių Jaunimo sąjungos Centro valdyba.

3. Datos:

- (a) PLJK Lietuvos programa (11 dienų / 10 naktų) 1994 m. liepos 11-21 d.
- (b) PLJK Studijų Dienos Anglijoje (9 dienos / 8 naktys) 1994 m. liepos 21 - 29 d.

Kiek yra PLJK atstovų?

VIII-ajame PLJ Kongrese planuojama turėti 120 atstovų iš keturiolikos (14) kraštų, prie kurių suvažiavimo metu prisidės dar atstovai iš naujų PLJS kraštų Rytų Europoje. Dabartinis atstovų suskirstymas yra toks:

Argentina - 06; Australija - 15; Gervėčiai, Baltarusija - 01; Brazilija - 01; Didž. Britanija - 12; Italija - 01; JAV - 40; Kanada - 20; Kolumbija - 01; Prancūzija - 02; Šveicarija - 01; Urugvajus - 02; Venecuela - 01; Vokietija - 12.

Kur gauti daugiau informacijos?

Kiekvieno LJS-os krašto valdyba organizuoja atstovų rinkimus - bet kokiais klausimais galite ir juos kreiptis. PLJK ruošos komitete atstovų rinkimus koordinuoja: Darius Sužiedėlis - PLJK Programos koordinatojus, 41 West 82nd Street, Apt. 5B, New York, NY 10024. Tel. 212-362-1847 (namų), 212-595-8301 (darbe).

Kur ir kada vyko Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresai?

- I PLJK, JAV-ėse** - 1966 m. birželio 30 d. - liepos 3 d. Dalyvavo daugiau 2,500 iš 17-os kraštų;
- II PLJK, JAV-ėse ir Kanadoje** - 1972 m. birželio 30 d. - liepos 16 d. Dalyvavo daugiau 1,000 iš 11-os kraštų;
- III PLJK, Argentinoje ir Brazilijoje** - 1975 m. gruodžio mėn. 19 d. - 1976 m. sausio 8 d. Dalyvavo daugiau 2,000 iš 10 kraštų;
- IV PLJK, Didž. Britanijoje ir Vokietijoje** - 1979 m. liepos mėn. 11 d. - liepos 28 d. Dalyvavo daugiau 550 iš 11-os kraštų;
- V PLJK JAV-ėse ir Kanadoje** - 1983 m. liepos mėn. Dalyvavo daugiau 600 iš 11-os kraštų;
- VI PLJK, Australijoje** - 1987 m. gruodžio 18 d. - 1988 m. sausio 10 d. Dalyvavo daugiau 500 iš 11-os kraštų;
- VII PLJK, Argentinoje, Urugvajuje ir Brazilijoje** - 1991 m. gruodžio 18 d. - 1992 m. sausio 8 d. Dalyvavo daugiau 400 iš 11-os kraštų;
- VIII PLJK, Europoje ir Didž. Britanijoje** - 1994 m. liepos 12-13 d. Dalyvaus daugiau 300 iš 18-os kraštų (numatyta).

IŠ VISUR

-- **Broniaus Nainio** vadovaujamos PLB valdybos bei Mokslo ir enciklopedijų leidyklos Vilniuje išleistas "Lietuvos kovų ir kančių istorijos" I tomas susilaukė visuotinės neigiamos kritikos. Šiai kritikai gegužės 23 d. pritarė Lietuvos Respublikos prezidentas Algirdas Brazauskas, kalbėdamas įprastiniame pirmadienio pasikalbėjime Lietuvos radijuje. Jis sakė, kad iš leidinyje pateiktų dokumentų susidaro tikrovės neatitinkantis vaizdas.

-- **Prof. Vytautas Landsbergis**, Tėvynės Sąjungos (Lietuvos konservatorių) pirmininkas, Seimo dešimtosios opozicijos vadovas, Lietuvos muzikos akademijoje gegužės 12 d. apgynė habilitacinį darbą - monografiją anglų kalba "M. K. Čiurlionis: laikas ir turinys", išleista 1992 metais, ir gavo humanitarinių mokslų habilituoto daktaro laipsnį. Habilitacinis komitetas, kurį sudarė septyni įvairių mokslų sričių habilituoti daktarai ir profesorai: Julius Juzeliūnas (pirm.), Algirdas Ambrasas, Vytautas Kubilius, Vaidas Matonis, Zigmas Zinkevičius, Antanas Tyla, Algirdas Gaizutis, veikalą įvertino labai gerai.

-- **Vincui Belickui**, daug metų dirbusiam Lietuvos atstovybėje Londone, buvusiam Lietuvos Respublikos nepaprastajam ir įgaliojamam ambasadoriui Didžiojoje Britanijoje ir Šiaurės Airijoje, gegužės 11 d. sukako 90 metų amžiaus.

-- **Poetui Bernardui Brazdionui ir profesorui Zigmui Zinkevičiui** (iš Vilniaus Universiteto) Kauno Vytauto Didžiojo Universitetas suteiks garbės daktaro laipsnį. Iškilmingas įteikimas įvyks Vytauto Didžiojo Universiteto rūmuose birželio 17 d.

-- **Ižymusis krepšininkas Arvydas Sabonis** apdovanotas Tarptautinio olimpinio komiteto (IOC) Šimtmėčio prizų. Lietuvos tautinio komiteto pranešime rašoma, kad šis apdovanojimas Arvydui Sabonui skiriamas už nuopelnus olimpiniam judėjimui, asmeninį indėlį, veikiantį dėl LTOK pripažinimo atstatymo pasauliniame olimpiniam judėjime, ilgametį ištikimą atstovavimą Lietuvai bei išskirtinį indėlį Lietuvos krepšinio rinktinės laimėjimams XXV olimpinėse žaidynėse Barcelonoje.

-- **Kanados Lietuvių Fondo** metiniame susirinkime, įvyksiam gegužės 14 d. Toronto lietuvių namuose išrinkta tokia nauja taryba: G. Ignaitytė, P. Kuras, R. Sakalaitė-Jonaitienė, K. Deksnys, B. Saplys, J. Kristolaitis, A. Pabedinskas, E. Čuplinskas, V. Aušrotas, J. Gustaitis, A. Nausėdas, V. Sendžikas.

-- **Kun. Stasio Neimano** 95 m. amžiaus ir 65 m. kunigavimo sukaktis paminėta balandžio 24 d. Chicagos lietuvių evangelikų reformatų bažnyčioje. Sukaktuvininkas į Chicagą atvyko 1951 m. ir čia įsteigė lietuvių evangelikų reformatų parapiją.

-- **Vilniaus pedagoginis universitetas** įsteigė Albino Liaugmino fondą, skirtą išeivijos mokslui tyrinėti. Pinigus fondui paaukojo A. Liaugmino žmona Danutė Vasiliauskaitė-Liaugminas, sūnūs Dalius ir Rimantas. Filosofijos daktaras profesorius A. Liaugminas miręs prieš dvejus metus JAV, buvo pirmasis šios aukštosios mokyklos rektorius (1941-1944).

-- **Šv. Kazimiero lietuvių parapija** Worcester, MA, lapkričio 20 d. švenčia 100 metų veiklos jubiliejų. Parapijai vadovauja lietuviai marijonai - kun. Vincetas Parulis ir kun. Antanas Nockūnas.

Aplink pasaulį

□ Čėčenijos (Čėčenija) - viena iš Rusijos respublikų Kaukazo kalnuose, paskelbusi nepriklausomybę) valdžia gegužės 30 d. apkaltino Rusiją dėl pasikėsinimo į Čėčenijos prezidento Dzhokhar Dudajev gyvybę. Gegužės 27 d. galinaga bomba sprogo prie kelio, kuriuo važiuo Čėčenijos prezidentas su palyda. Prezidentas nebuvo sužeistas, tačiau sprogimas užmušė Čėčenijos vidaus reikalų ministrą Magomed Eldijev, jo pavaduotoją ir jų automobilio vairuotoją. Čėčenijos prezidento žmona ir 11-os metų sūnus buvo sužeisti išdužusiais stiklais. Čėčenijos Informacijos ministras Movladi Udugov pasakė, kad tokio tipo sprogtamieji užtaisai yra naudojami Rusijos specialiųjų tarnybų teroristiniams ir diversiniams aktams. Maskvoje Užsienio žvalgybos atstovė Tatjana Samolis neigė kaltinimus, pabrėždama, ka jų tarny-

ba atsakė žmogžudysčių praktikoje jau gana seniai.

□ Lenkijos vyriausybė planuoja parduoti 49% LOT, šalies nacionalinės avialinijos, akcijų, - gegužės 30 d. pranešė transporto ministras Boguslav Liberadzki. LOT avialinija įvertinama \$98 milijonais.

□ Norėdamas nutraukti diskusijas, Popiežius Jonas Paulius II gegužės 30 d. pareiškė savo galutinį "NE" dėl to, ar moterys galės kada nors tapti Romos Katalikų kunigaikščių. Savo nuomonę jis pareiškė laiške vyskupams. Anglijos Bažnyčios galva, kuris išvėntino pirmąsias moteris kunigaikščių kovo mėnesį, pasakė, kad Popiežiaus pozicija pakenks glaudesniems ryšiams tarp anglikonų Bažnyčios ir Romos.

□ Šeši kandidatai užsiregistravo Baltarusijos prezidento rinkimams, įvyksiantiems birželio 23 d. Kandidatų tarpe yra ir dabartinis premjeras ir buvęs sovietinės Baltarusijos lyderis. Neseniai nušalintas iš parlamento galvų Vladislav Šuškevič, taip pat yra vienas iš kandidatų.

□ Augusto Pinočet, buvęs Čilės diktatorius, gegužės 31 d. vedė derybas Čekijos respublikoje su pagrindinė Čekijos respublikos ginklų prekybos kompanijos atstovais. Čekijos prezidentas Vaclav

AŠTUNTOJO PLJ KONGRESO LIETUVOS PROGRAMOS SANTRAUKA

1994 m. liepos 11-21 d.
Vilnius, Kaunas ir
Lietuvos pajūrys

Pirmadienis, liepos 11 d.
Pasaulio Lietuvių Dainų ir Šokių
šventės pabaiga.

PLJK registracija ir apgyvendini-
mas.

Antradienis, liepos 12 d.
Iškilmingos Kongreso atidarymo
Mišios Vilniaus Katedroje VIII PLJK
atidarymo iškilmės ir pokylis.

Trečiadienis, liepos 13 d.
"Vilniaus gyvenimas" (Miesto
pažinimas kartu su Vilniaus uni-
versiteto studentija).

Darbo būreliai: Susitikimai su
savo specialybės bei sričių kolego-
mis.

Susitikimai ir pokalbiai su Lietu-
vos jaunimo organizacijomis
(Skautai, Ateitininkai, politinių
partijų jaunimas ir kt.)

Ketvirtadienis, liepos 14 d.
"Lietuva šiandien: Politinės eko-
nominės ir socialinės padėties
pažinimas" (apsilankymai Seime,
valdžios įstaigose, buv. KGB rū-
muose).

Išvyka į Trakus: "Pagoniška vak-
aronė" prie Trakų ežero.

Penktdienis, liepos 15 d.
Darbo būreliai: Apsilankymai pas
labdaringas bei visuomenines or-

ganizacijas (našlaičių, vaikų in-
validų ir kt.)

Atstovų ir dalyvių projektų
užsiėmimai.

Šeštadienis, liepos 16 d.
"Lietuvių tautos aktualijos": Rytų
Lietuvos pažinimas - Lietuvišku
kaimų lankymas.

Sekmadienis, liepos 17 d.
Išvyka į Kauną: Kauno pažinimas
studentų ir jaunimo akimis.

Pirmadienis, liepos 18 d.
Išvykimas per Lietuvą į Klaipėdą.
pakelyje aplankant Kryžių Kalną -
kryžių padėjimas mirusiųjų atmini-
mui.

Apsistosime stovyklavietėje prie
Baltijos jūros.

Antradienis, liepos 19 d.
"PLJK Stovykla prie Baltijos": lais-
valaikis, išvykos po Kuršių Neriją,
diskusijos apie Lietuvos bei Balti-
jos regiono ekologiją, Baltijos jūros
valstybių bendradarbiavimą.

Trečiadienis, liepos 20 d.
"PLJK Stovykla prie Baltijos": lais-
valaikis, diskusijos apie Rytų Euro-
pos jaunimo padėti, pasirošimas
Studijų Dienoms, Lietuvos pro-
gramos apžvalga ir įvertinimas.

Atsisveikinimas su Lietuva: Lau-
žas ir folkloro vakaras.

Ketvirtadienis, liepos 21 d.
Grįžimas į Vilnių. Kelionė į Lon-
doną.

**Lietuvos moterų krepšinio
rinktinė Vilniuje vykusiame
Europos čempionato pusfi-
nalyje užėmė trečią vietą po
Chorvatijos ir Italijos krepšini-
ninkių. Lietuva laimėjo prieš
Latviją, Vengriją ir Suomii-
jos moterų komandas.**

Viktoro Kapočiaus nuotrauka

Ir dabartis
šypsotis kviečia...

Nelengva versle

Pagaliau Pranevičius atidarė savo
kavinę. Pirmiausiai pasirodė mo-
kesčių inspektoriai ir pareikalavo
50% pelno atiduoti mokesčiams.
Paskui pasirodė miltų tiekėjai ir
pareikalavo 60% pelno, nes be
miltų Pranevičius neiškepsys pyra-
gaičių. Užsuke petingi vyrukai pa-
reikalavo 70% pelno, nes jie sau-
gos kavinei.

Kai pasirodė pirmieji kavinės
lankytojai, Pranevičius ją jau raki-
no - prekiauti nebuvo prasmės.

Pas būrėja

Žinomas mafiozas užėjo pas
būrėja.

Ieškojimai, pageidavimai, pasiūlymai

Ivaškevičius Gediminas, Kės-
tučio, gimęs ir gyvenęs Lietuvoje,
ieško giminių. Senelis Ivaškevičius
Benediktas turėjo brolių, kurie bu-
vo gimę Šiaulių apskr., Tryškių
miestelyje, vėliau jie išvyko į Ame-
riką. Jie patys ar giminaičiai prašo-
mi atsilipti adresu: G. Ivaškevi-
čius, 13 Comauche Ave., Rock-
away, NJ 07866. Tel. 201 627-
8204. Adresas Lietuvoje: G. Ivaš-
kevičius, Šilalės 393, Kvedarna,
Šilalės raj., Lithuania. Tel. 55-205.

- o -

Ieškau savo giminių, išvyku-
sių į Ameriką apie 1920 metus. Tai
3 mamos broliai: Daugėla Alek-
sandras, Daugėla Domininkas ir
Daugėla Pranciškus, Pranciškaus.
Išvyko jie iš Klaipėdos apskrities,
Rietavo valsčiaus, Žadvainių kai-
mo. Vienas dėdė turėjo sūnų, gi-
musį apie 1929 metus. Jie patys
arba apie juos žinantieji prašomi
pranešti adresu: Stefa Urbikienė,
Genioto kaimas, Šilalės rajonas,
5934 Kvedarna, Lithuania.

- Ką jums pasakyti: apie meilę,
gyvenimą, ateitį? - klausia būrėja.
- Vienintelis dalykas, kurį aš
noriu sužinoti, tai banko, esančio
kitoje gatvės pusėje, šifra.

Kam lagaminas?

Pradedantis verslininkas pirmą
kartą išvyksta į užsienį. Draugai
jam sako:
- Nusipirk lagaminą.
- Kam?
- Įsidėsi kostiumą, marškinius...
- O kuo aš vilkėsiu?

Lankymo valandos

Pranešimas ant viršinio kabi-
neto durų: "Priimu asmeniniais
klašimais antradieniais ir penk-
tadieniais nuo 14 iki 16 val., o su
grynais - kasdieną".

AŠTUNTOJO PLJ KONGRESO STUDIJŲ DIENŲ PROGRAMA

1994 m. liepos 21-29 d.
London, Oxford, Stratford,
Warwick, Lietuvių sodyba

Ketvirtadienis, liepos 21 d.
Kelionė iš Vilniaus į Londoną.

PLJK registracija ir apgyvendini-
mas.

Penktdienis, liepos 22 d.
Poilsio / įsikūrimo diena.

PLJK atstovų išvykos į Oxfordo
universitetą, Shakespeare gimtinę
ir Warwick pilį (vakariene/vi-
duramžių puota pilyje).

Šeštadienis, liepos 23 d.
Studijų Dienų atidarymas.

Dienos temos:
Studijų dienų apžvalga.
Susipažinimas su kraštų delegaci-
jomis, svečiais.

Atstovų suvažiavimo taisyklės,
tvarka.

Naujų narių bei LJS vienetų
priėmimas į PLJS.

Sekmadienis, liepos 24 d.
Dienos temos;
Lietuvybė už Lietuvos ribų.

Etninis identitetas ir jo išlaiky-
mas.

Lietuvių kalbos išlaikymas už-
sienyje.

PLJS kraštų / padalinių praneši-
mai.

Pirmadienis, liepos 25 d.
Dienos temos:

PLJS kraštų / padalinių praneši-
mai (taša).

Pasaulio Lietuvių Bendruomenė

(PLB) ir PLJS.

PLJS ir PLJ Kongresų praeitis ir
ateitis.

Nauji PLJS skyriai Rytų kraštuo-
se.

Kongreso Lietuvos programos
apžvalga.

Lietuvių išeivija ir Lietuvos Res-
publika.

Antradienis, liepos 26 d.
Dienos temos:

Išsivijos organizacijų likimas:
jaunoji karta ir jos pareigos, gali-
mybės.

Visuomeninių organizacijų veik-
la: kaip ją organizuoti, kurti ir
įgyvendinti projektus.

Lietuvių išeivijos išlaikymas:
būdai, priemonės ir strategija.

Trečiadienis, liepos 27 d.
Dienos temos:

Visuomeninių organizacijų veik-
la: kaip ją išlaikyti finansiškai? Kaip
išlaikyti veiklą?

PLJK nutarimų rengimas ir svars-
tymas.

PLJS valdybos rinkimai.
PLJ Kongresų ateitis.

Ketvirtadienis, liepos 28 d.
Dienos temos:

Nutarimų apžvalga ir diskusijos.
Kraštų planų bei PLJS projektų
nagrinėjimas.

PLJ Kongresų ateitis.

PLJK Studijų Dienų uždarymas.
VIII PLJK uždarymas (Lietuvių
Sodyboje).

Penktdienis, liepos 29 d.
Atsisveikinimas ir išvykimas.

"Darbininko" skaitytojų
galite tapti kiekvieną dieną. Prenu-
merata skaičiuojama nuo užsisa-
kymo dienos. Prenumerata vieni-
siems metams - tik \$30.

DEXTER PARK PHARMACY

Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N. Y. 11421
WE DELIVER
Tel.: 296 - 4130

ATGIMUSIOS LIETUVOS DAINOS

Jūs galite namuose klausyti
gražiausių Lietuvos estradinių
dainų, jei įsigysite
trijų kasetių komplektą
(po 90 minučių kiekviena)
tik už 17 dol.

(Persiuntimui pridėti 2 dol.)
Dėl užsakymų skambinti
Darbininko administracijai

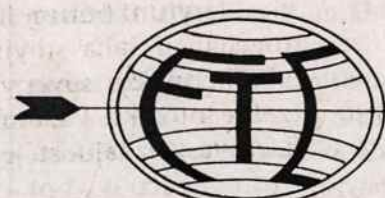
9 val. r. - 4 val. p. p.
tel. 718 827-1351

arba rašyti:
Darbininkas (administr.)

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

MES SIŪLOME PIGLIAUSIAS KELIONES Į VILNIŲ IŠ BET KOKIOS VIETOVĖS AMERIKOJE AR KANADOJE

Paskambinkite mums ir sužinokite mūsų siūlomas kainas!

Ferrante Travel Center

135 Broad Ave., Palisades Park, NJ 07650

(800) 654-2432

(201) 592-8780

Geriausios kelionės į Pabaltijį LIETUVA '94

Skambinkit mums dėl kelionių sutvarkymo!

Pigiausios kainos per Finnair,
Lufthansa ir SAS
Turistinė ir Biznio klasė
- Viešbučiai -

BALTIJOS KRAŠTAI

Prašykite mūsų naujos brošiūros apie
Skandinaviją ir kitus Pabaltijo kraštus.

1 - 800 - 451 - 9511

UNIONTOURS

Isteigta 1931

79 Madison Ave., New York, N.Y. 10016

Tel: 212 - 683 - 9500

Fax: 212 - 683 - 9511

Sudarydami testamentus, nepamirškite "Darbi-
ninko". Tuo paremsite lietuviybę ne tik Ameri-
koje, bet ir visose šalyse, kurias kas savaitę
lanko "Darbininkas".

Special Fare to Lithuania

New York - Vilnius, Kaunas - New York

\$655

Vilnius, Kaunas - New York - Vilnius, Kaunas

\$695

New York - Vilnius, Kaunas

\$440

Vilnius, Kaunas - New York

\$460

East West Tours and Travel Consulting

10 East 39 Street, 1021, NY, NY 10016

Tel.: (212) 545 - 0737

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$680 r.t.

Chicago-Vilnius-Chicago \$680 r.t.

One way to Vilnius \$450

One way to Kaunas \$420

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

atlanta IE, Inc.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Skubus ir patikimas siuntinių persiuntimas
į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ.
Žemos patarnavimų kainos, greitas, paslaugus servi-
sas, garantuotas siuntinių saugumas, labdaros siun-
tinių persiuntimas.

NAUJOVĖ: CT, NY, NJ valstijose gyvenantiems siūlo-
mas siuntinių paėmimas iš namų!!!

JUMS patogiu laiku, JUMS patogią dieną, į JUMS
patogią vietą MŪSŲ atstovas atvyks paimti JŪSŲ siun-
tinių. 24 valandas per dieną, 7 dienas per savaitę, 365
dienas į metus!

SKAMBINKITE MUMS NEMOKAMU telefonu

1 - 800 - 775 - 7363

arba kreipkitės į MŪSŲ atstovą N.Y. valstijoje tel:

1 - 914 - 258 - 5133

JUNE PICK-UP SCHEDULE

6/9 THUR	BROOKLYN, NY	12-2 PM (Kult. Žid.)
6/14 TUES	NEW BRITAIN, CT	11-12 AM
	NEW HAVEN, CT	2-3 PM
	WATERBURY, CT	5-7 PM
6/15 WEDN	KEARNY, NJ	10-12 AM
	PATERSON, NJ	1-2 PM
6/16 THUR	PHILADELPHIA, PA	9-11 AM
	BALTIMORE, MD	4-6 PM
6/21 TUES	PUTNAM, CT	10-11 AM
6/22 WEDN	NEWARK, NJ	10-11 AM
6/25 SAT	BROOKLYN, NY	12-2 PM (Kult. Žid.)
6/28 TUES	NEW BRITAIN, CT	11-12 AM
	NEW HAVEN, CT	2-3 PM
	WATERBURY, CT	5-7 PM
6/29 WED	KEARNY, NJ	10-12 AM
	PATERSON, NJ	1-2 PM
6/30 THURS	PHILADELPHIA, PA	9-11 AM
	BALTIMORE, MD	4-6 PM

Kompozitoriaus Vl. Jakubėno minėjimų Lietuvoje atgarsiai

Jau ateina daugiau žinių apie komp. Vl. Jakubėno minėjimus Lietuvoje. Tam buvo pašvęstos keturios dienos. Minėjimo renginiai vyko ne vien tik Vilniuje, bet ir Biržuose bei Kaune.

Lietuvos spaudoje minimos pavardės Chicago lietuviai, kurie tuose minėjimuose dalyvavo. Rašant apie komp. Vl. Jakubėno simfoninių kūrinių koncertą Nacionalinėje Filharmonijoje Vilniuje, Eltos ilgesnėje žinioje (ją "Lietuvos ryto" dienraštis patalpino gegužės 11 d.) yra sakoma: "Sveikinimo telegramą jubiliejinio vakaro daly-

viams iš JAV atsiuntė V. Jakubėno draugijos pirmininkas E. Šulaitis ir kompozitoriaus sesuo". Taip pat teigiama, kad "sukakties proga Lietuvoje išleista V. Jakubėno recenzijų ir straipsnių knyga, kurią parengė Chicagoje gyvenanti muzikologė L. Venclauskienė".

Minėjimo proga buvo išleistas Vl. Jakubėno lietuvių liaudies dainų chorams rinkinys - "Už jūrų marių". Tai didoko formato 64 puslapių leidinys; redaktorė Irena Skomaskienė, spec. red. - Vaclovas Juodpulis.

Kelis ilgus straipsnius apie komp. Vl. Jakubėną parašė Algimantas Kalinauskas, o juos išspausdino "Lietuvos rytas". "Lietuvos aide" įdėtas to paties autoriaus rašinys - "Vladas Jakubėnas - Lietuvos aido publicistas".

Biržuose įvykusiame minėjime poetas Petras Zablockas (jo brolis Mykolas gyvena Chicagoje ir redaguoja "Mūsų sparnų" žurnalą) perskaitė savo eilėraštį "Jie - su mumis", kuriame prisimenami prof. kun. P. Jakubėnas ir jo sūnus - komp. Vladas Jakubėnas. "Biržiečių žodžio" laikraštis (redaktorius Algirdas Butkevičius) minėjimo dienos išleido numerį komp. Vl. Jakubėnui paminėti.

Nemaža vietos Vl. Jakubėnui ir jo sukakties skyrė ir kiti laikraščiai. Pavyzdžiui, "Literatūros ir meno" savaitraštis gegužės 7 d. įdėjo pasikalbėjimą su Chicagoje veikiančios Vl. Jakubėno draugijos pirm. Edvardu Šulaičiu. (eš.)

Prof. Aniceto Armino iš Vilniaus parengtas kamerinis choras, pasirodęs pirmą kartą Vl. Jakubėno sukaktuviniame minėjime Chicagoje gegužės 15 d. ir atlikęs keturis šio kompozitoriaus kūrinius. Ed. Šulaičio nuotrauka

Lietuvių katalikų mokslo akademijos 16-as suvažiavimas

Birželio 5 d. Kaune prasidėjo Lietuvių katalikų mokslo akademijos 16-as suvažiavimas. LKMA nuo 1922 iki 1940 metų veikė Lietuvoje, nuo 1956 iki 1992 metų - išeivijoje, dabar - vėl Lietuvoje. Šiuo metu LKMA yra virš 700 narių: 520 Lietuvoje, 229 užsienyje.

LKMA suvažiavimo posėdžiai ir darbas sekcijose vyksta Didžiojo universiteto centriniuose rūmuose. Suvažiavimui parengta virš 150 pranešimų. Numatyta ir kultūrinė programa - Karolio Voitylos kūrybos bei kitų autorių literatūriniai skaitymai, žemaičių kalvarijos kalnų giesmės, Sakralinės muzikos koncertai Kauno Jėzuitų bei Šv. Mykolo arkangelo bažnyčiose. Susipažinimo vakaras vyko Kauno rotušėje, o atsisveikinimo įvykis Kauno kunigų seminarijoje. Suvažiavimas baigsis birželio 12 d. bendra diskusija apie lietuvių dvasinio atgimimo problemas.

sužinome iš biuletenio "Židinio žinios". Neseniai išleistame (1994 m. gegužės mėn.) penktame numerio rašo Algirdas Mačiulaitis - Kultūros Židinio Tarybos pirmininkas, apie Kultūros Židinio išlaidų dr. Jonas Bilėnas - Kultūros Židinio Tarybos paramos telkimo pirmininkas ir Vida Jankauskienė - Kultūros Židinio Tarybos parengimų vadovė. Su "Darbininko" skaitytojais pasidaliname kai kuriomis biuletenio žiniomis.

Kultūros Židinio finansinė padėtis

"Ji sunkėja dėl kylančių išlaidų (ypač už elektrą, dujas, apdraudą, nepaprastai šaltą žiemą) ir dėl mažėjančio rėmėjų skaičiaus. Šiais fiskaliniais metais (7/31/93 - 6/30/94) numatoma apie \$60,000 išlaidų. Toms išlaidoms padengti tikimasi apie \$40,000 pajamų už patalpų nuomą (daugiausia iš kitataučiu) ir laukiama bent \$20,000 iš lietuvių visuomenės. Pirmame fiskaliniame pusmetyje (iki 1993 m. galo) jau gauta \$29,094 pajamų ir turėta \$27,978 išlaidų. Nors pirmo pusmečio balansas yra truputį pozityvus (+\$1,116), KŽ-io vadovybė yra susirūpinusi, nes paprastai antrojo pusmečio pajamos būna mažesnės, o išlaidos gerokai didesnės negu pirmame pusmetyje. Jei šie fiskaliniai metai baigtųsi su deficitu po jau buvusio pereinamųjų metų deficito, tas būtų ypatingai pavojinga KŽ-iai, nes išieškojus \$26,757 rezervą KŽ-ys užsidarytu".

Lietuvių parama Kultūros Židiniui. "Pereitą fiskalinį Kultūros Židinio pusmetį lietuvių aukomis ir nario mokesčiais gauta \$11,263 (\$7,613 iš 86 asmenų ir \$3,650 iš 14 organizacijų). Stambiausias šio pusmečio rėmėjas, neskelbiantis savo pavardės, paaukojo \$4,000. Metinė organizacijų parama KŽ-iai paprastai yra mažesnė už asmenų paramą. Tačiau paskutiniu metu didžiosios organizacijos pradeda geriau suprasti KŽ-io vaidmenį lietuvių išlaidyme. Todėl džiaugiamės, kad šiais fiskaliniais metais Lietuvių Fondas pakėlė savo paramą iki \$2,000, o Tautos Fondas pirmą sykį dovanavo \$1,000".

Lietuviškų renginių Kultūros Židinyje negausu. Savaitgaliais daugiausia iki ankstyvo ryto siaučia tarptautiniai vestuvininkai, kaip biuletenyje minimi geras nuomas atnešantys "kitataučiai". Dėl to "kitataučiai" triukšmo nepatenkinti ir kaimynai, pakartotinai graso teismais...

"1993 m. gruodžio mėnesį pradė-

jo veikti Kultūros Židinio (KŽ) kavinė. Kavinės metu, nuo 12 iki 5 v. p. galima gauti skanius pietus, įvairios atgaivos ir pyragų, tortų. Skaniai pavalgius, prie kavutės bei atgaivos ir smagios kasečių muzikos, jaukiai išpuoštoje mažojoje salėje galima ilgiau pasisvečiuoti. Be to, kavinės laiku veikia vienintelė šioje apylinkėje lietuviška biblioteka V. Sido priežiūroje. Taip pat yra galimybė įsigyti lietuviškos spaudos ir pažiūrėti įvairių lietuviškų vaizduojamųjų, kurias mielai parūpina G. Pėnikas".

LIETUVOJE

-- Šiaulių miesto tarybos pirmininkas A. Lanckauskas išrinktas Tarptautinės sugrautų ir atstatytų miestų asociacijos viceprezidentu. Asociacijos būstinė Loriento mieste Prancūzijoje. Jos nariai - nuo karų bei stichinių nelaimių nukentėję miestai.

-- Tekstilės kompleksą Panevėžyje pasiūlė statyti bendra Lietuvos ir Ukrainos įmonė "Pre-

Dail. K. Žoromskis pas Lietuvos Prezidentą

"Respublikos" laikraštis pranešė, kad balandžio 6 d. dailininkas Kazimieras Žoromskis lankėsi pas Lietuvos prezidentą Algirdą Brazauską ir kalbėjosi apie valandą.

Dailininkas jau yra 81 metų. Kadais gyveno New Yorke. Į Lietuvą išvyko 1986 m. birželio gale. Nuvežė dideles dovanas, apie 160 paveikslų. Tikėjosi, kad jam pastatys studiją, muziejų jo kūriniams patalpinti. Tai ir buvo pažadėta, bet iki šiol niekas nerealizuota.

Atsitiko tik tiek naujo, kad Lietuvoje vedė jauną žmoną, menotyrininkę, kuri sugeba apie jo kūrybą parašyti straipsnius.

Bet ne dėl studijos reikalų dailininkas lankėsi pas prezidentą. Jau Amerikoje gyvendamas, jis mėgo rašyti. Rašė istorijėles, net romanus. Kartais draugams paskaitydavo. Smulkesnius dalykėlius yra spausdinęs spaudoje. Pasirodo, kad ir Lietuvoje jis rašo. Dabar K. Žoromskio knyga "Latos sakmės" išleido "Vagos" leidykla. Tą knygą jis ir padovanojo Lietuvos prezidentui A. Brazauskui.

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO

Darbininko skaitytojai atsiuntę metinę prenumeratą, prisidėję aukomis laikraščiu stiprinti ir atsiųsime už įvairius patarnavimus ar metinį kalendorių:

Po 30 dol.: P. Slapelis, Anaheim, CA; Beatrice Jasewicz, Amsterdam, NY; A. Stankevitz, Binghamton, NY; Roma Kallard, NYC, NY; Aldona A. Mosinskis, Phila., PA.

Po 20 dol.: Marija Šulskienė, Santa Monica, CA; V. Didžiulis, Ft. Lauderdale, FL; T. Aleksonis, North Falmouth, MA; Olga Kersis, Worcester, MA; Lucy Znutas, Harrison, NJ; Edith Pavelites, Brooklyn, NY; A. Samušis, Richmond Hill, NY; W. Sidas, Richmond Hill, NY; Ed. T. Senken, Shelter Island Heights, NY; J. Belickas, Woodhaven, NY.

Po 15 dol.: Br. Sutkus, Richmond Hill, NY.

Po 10 dol.: K. Januta, Los Angeles, CA; V. Barius, Lake Worth, FL; S. Bakutis, St. Petersburg, FL; Vanda Jautokas, Chicago, IL; T. Dameika, Durand, IL; J. Vidunas, Auburn, MA; Rev. Alb. Janiunas, Lawrence, MA; Danutė Marcinkevičius, Shrewsbury, MA; A. Jar-

mas, Clark, NJ; Liucija Jankauskaitė, Brooklyn, NY; Ig. Kazlauskas, Great Neck, NY; Ad. Lingis, Great Neck, NY; Al Cepulis, Phila, PA; F. Kubilius, Poughkeepsie, NY; Birutė Ramanauskas, Woodhaven, NY; Anna Byla, Pittston, PA.

Po 5 dol.: T. Vainauskas, Hamilton, Ont., Canada; J. Tamasauskas, Putnam, CT; J. Jakubauskas, Juno Beach, FL; P. Kisielius, Cicero, IL; J. Kapočius, Cotuit, MA; Anna E. Axtin, Lawrence, MA; B. Kantanavicius, Omaha, NE; B. Raugas, Delran, NJ; J. Kohanski, Flemington, NJ; Sofija Klimas, Little Falls, NJ; Frenes Mackevicius, Old Bridge, NJ; J. Ivasauskas, Union, NJ; Joana Mankus, Binghamton, NY; Magdalena Ulenas, Richmond Hill, NY.

Kiekviena auka yra didelė pagalba *Darbininkui*. Laikraščio ateitis priklauso nuo aukotojų dosnumo. Vien iš prenumeratos nebūtų galima išsilaikyti.

Už kiekvieną auką nuoširdžiai dėkojame. *Darbininko Administracija*

Muzikas Algis Šimkus iš Floridos skaito paskaitą apie Vl. Jakubėną gegužės 15 d. minėjime Chicagoje.

Z. Degučio nuotrauka

New Yorko lietuvių Kultūros Židinio džiaugsmas ir vargai

Brooklyn, NY, pakraštyje pastatytas lietuvių Kultūros Židinio jau eilę metų kviečia tautiečius burtis ir kartu palaikyti savus papročius

ir kultūrą. Ne visi metai vienodi, nes keičiasi lankytojų skaičius, poreikiai. Šiek tiek daugiau apie tikrąją Kultūros Židinio padėtį

A.† A.

ALDONAI ŠLIUPAITEI-ALYTIENEI

mirus, jos šeima - vyrui inž. Jonui Alytai, dukrai ir žentui D. ir R. Keziams ir kitiems artimiesiems reikiama nuoširdžią užuojautą.

Vaclovas ir Stefanija Biručiai

A.† A.

ALDONAI ALYTIENEI

mirus, vyrą Joną, dukrą Daivą Keziene su šeima ir kitas gimines nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi:

Giraitės Kaimynai:

Vytautas ir Irena Alksniniai
Algirdas ir Danutė Alksniniai
Petras ir Nijolė Baltrulioniai
Vytautas ir Birutė Ignai
Zenonas ir Živilė Juriai
Gediminas Rajeckas
Aldona Pesytė
Antanas Tamošiūnas

MIRTIES PRANEŠIMAS

A.† A.

ELENA PUKNIENĖ-PRISTERNIK,

mūsų mylima žmona ir motina, po sunkios ir ilgos ligos mirė 1993 m. birželio 6 d. savo namuose, Rockaway, NJ.

Buvo gimusi 1915 m. sausio 15 d. Rygoje, Latvijoje. 1935 m. Kaune baigė Raudonojo Kryžiaus Gailingųjų Seserų mokyklą. Prasidėjus karui, pasitraukė į Italiją, iš kur 1949 m. atvyko į Ameriką ir apsislojo Paterson, NJ. Dirbo kaip gailingoji sesuo Šv. Juozapo ligoninėje Paterson, NJ; vėliau - Dover Gen. Hospital, po to - Charles - Riverside Medical Center, Denville.

Po mišių Šv. Cecilijos bažnyčioje velionė buvo palaidota Šv. Cecilijos kapinėse birželio 9 d. 1993 m.

Nuliūdime liko: vyras Arnold ir keturi vaikai: Raymond (Ramūnas) Puknys, Dalia (Puknytė) McKenzie, Edward Pristernik, Elizabeth (Pristernik) Claggett, aštuoni anūkai ir vienas proanūkis.

Giliai liūdintys: vyras, sūnūs ir dukterys

VILTIS (HOPE)

LITHUANIAN RELIEF PARCEL SERVICE, Inc.
368 West Broadway, Boston, MA 02127
TEL.: (617) 269-4455

TIESIOGINIAI SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į VILNIŲ

- Siuntinių agentūra VILTIS pristato siuntinius žmonėms asmeniškai į namus per vieną mėnesį.
- Minimalus mokestis už persiuntimą yra \$25. Vieno svoro kaina yra nuo 79 iki 99 centų.
- Visi siuntiniai yra apdraudžiami.
- VILTIS ir toliau tęsia pagalbos siuntinių organizavimo programą - VILTIES DOVANA. Aukotojas gali asmeniškai paremti vargstančią Lietuvos šeimą, Sibiro tremtinį, vienišą žmogų.

Jūs dar galite suspėti supakuoti ir pristatyti savo siuntinius į VILTIES įstaigą iki birželio 16-osios, konteinerio išsiuntimo į Lietuvą dienos.

Birželio 11 d. mūsų atstovai priims siuntinius Brooklyne, buv. DARBININKO spaustuvės patalpose nuo 12 iki 4 val. po pietų. Primename, kad sekančiam konteineriui paketai bus priimami rugpjūčio mėnesį po vasaros pertraukos. Iki to laiko kiekvienam mūsų klientui paštu išsiųsime naują siuntį į Lietuvą tvarkaraštį. Rugsėjo mėnesį VILTIES kvietimu Bostone ir kitose lietuviškose parapijose lankysis monsijoras K. Vasiliauskas, Vilniaus Arkikatedros klebonas, Vilniaus Kunigų Seminarijos rektorius. Jis yra aktyvus VILTIES pradėtos programos VILTIES DOVANA rėmėjas.

Rugsėjo mėnesį visus pakviesime į iškilmingą mūsų LIETUVIŠKO KAIMO atidarymą Bostone. Patekęs į VILTIES įstaigą, jautiesi tarytum būtum lietuviškoje sodyboje. Čia viskas primena Lietuvą: ir bakūžės stogeliai, ir šalia stovintis kopyltstulpis, ir čia skambanti lietuviška muzika, ir daugybė lietuviškų suvenyrų, kuriuos galite įsigyti mūsų krautuvėje DOVANA. Jeigu negalite nuvykti į Lietuvą, atvažiuokite į mūsų LIETUVIŠKĄ KAIMĄ, kur pamatysite Lietuvą vaizduojant ant didelio TV ekrano.

Smulkesnės informacijos prašome teirautis telefonu:

(617) 269 - 4455

Gintaras Karosas, Vytautas Bazikas ir VILTIES ŠTABAS

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Redakcija ..... (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. .... (718) 827-1351

Spaustuvė ..... (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas ..... (718) 827-7932
Salė (kor.) ..... (718) 827-9645
Salės adm. .... (718) 235-8386

Birželio trėmimai New Yorke bus minimi birželio 19 d. Pamaldos vyks Apreiškimo lietuvių parapijos bažnyčioje, o minėjimas - Kultūros Židinio salėje. Po to pabendravimas Kultūros Židinio kieme.

Lietuvos Vyčių 110 kuopa, Maspeth, NY baigė savo narių mokesčių atnaujinimo vaju. Ateinančioms metams 25 nariai neatnaujino savo narystės organizacijoje. Tai didelio rūpesčio nekelia, nes kuopoje dar liko 349 aktyvūs nariai.

Vietoje gėlių ant a. a. Aldo nos Alytienes kapo "Laisvės Žiburio" radijui aukojo: \$100 - dr. B. Paprockienė, po \$50 - L. ir A. Pintch, J. Antanaičio šeima, Z. Jūrys, G. ir J. Stankūnai, po \$25 - O. Barauskienė, I. Kumpikienė ir dr. G. Kumpikaitė-Stravinskienė, R. Razgaitienė, M. Šalinskienė, N. ir J. Ulėnai, G. Diržienė, \$20 - J. Matulaitienė. Atytų ir Kezių šeimoms už aukas nuoširdžiai dėkoja.

Lietuvos Vyčių organizacijos Vidurio Atlanto apskrities atstovai birželio 12 d., sekmadienį, rinksis į Immaculate Conception Centra, 7200 Douglaston Parkway, Douglaston, NY. Šiuo metu prie apskrities priklauso apie 1,200 narių. Apskrities vadovė yra Bernice Aviza, iš Albany, NY. 10:15 val. ryto koncebruotoms mišioms vadovaus prel. Pranas Bulovas, Apskrities dvasios vadas ir V. Atsimainymo lietuvių parapijos Maspeth, NY, klebonas emeritus. Su juo kartu koncebruos kun. St. Raila ir kun. Jonas Pakalniškis. Po mišių bus bufeto stiliaus priešpiečiai ir suvažiavimo posėdis. Suvažiavimą globoja Great Neck, NY, Lietuvos Vyčių 109 kuopa, kuriai pirmininkauja Alexander Wesley-Vasiliauskas. Tos dienos iškilimams vadovaus vicepirmininkė Mary Rusas Kober.

Gera žinia New Yorke ir apylinkių lietuviams "VILTIES" siuntinių agentūra praneša, kad "VILTIES" konteineris su siuntiniais, išplaukęs iš Bostono balandžio 3 d., pasiekė Vilnių balandžio 22 d. Siuntiniai jau išdalinti Jūsų artimiesiems. Nėra jokio mūto mokesčio.

"Vilties" atstovai Brooklyne siuntinius vėl priims birželio 11 d. nuo 12 iki 4 val. popiet Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose. Dėl smulkesnių informacijų prašome kreiptis tel. (617) 269 - 4455. Mūsų adresas:

VILTIS
Lithuanian Relief Parcel Service, Inc.,
368 West Broadway,
Boston, MA 02127
(Žiūr. skelbimą 7 psl.)

BAISIOJO BIRŽELIO MINĖJIMAS

Sekmadienį, birželio 19 d.

11:00 val. Apreiškimo parapijos bažnyčioje

Mišios ir pamokslas - kun. Vytautas Pikturna

3:00 val. p.p. Kultūros Židinyje

Ižanginis žodis - J. E. Anicetas Simutis,

Lietuvos Ambasadorius

Jungtinėse Tautose

Invokacija - kun. dr. Kornelijus Bučmys, OFM

Paskaita - raš. Paulius Jurkus

Židinio sodelyje prie paminklo žuvusiems už Lietuvą bus padedamas vainikas ir sudeginama "Lietuvos kovų ir kančių istorijos" I-ojo tomo knyga.

-- Po minėjimo pabendravimas Židinio kieme --

Rengėjas -

LB New Yorke apygardos valdyba.

A. Vakselis apdovanotas Ellis Island Garbės medaliu

Gegužės 22 d., sekmadienį, Ellis Island salos didžiojoje salėje vyko retos iškilmės - Ellis Island garbės medaliais apdovanota per 100 žmonių. Jie buvo parinkti iš 34 tautybių.

Apdovanotų tarpė yra ir Aleksandras Vakselis. Iki šiol tokius medalius iš lietuvių yra gavę: dr. Kazys Bobelis - 1987 m., dr. Vytautas Bieliauskas - 1991, kun. Kazimieras Pugevičius - 1992 m., vysk. Paulius Baltakis, OFM - 1993 m. ir šiais metais Aleksandras Vakselis.

Jungtinių Amerikos Valstijų 200 metų ikūrimo sukakties proga Kongresas buvo nukalęs Bicentennial Medal of Honor. Administracijos nuožūra juo buvo apdovanoti Amerikai nusipelnę asmenys. Paskirti medalius, paaiškėjo, kad juos gavo ne tie, kurie šį kraštą statė. Etninių grupių tarpe kilo nepasitenkinimas. Tos etninės grupės sudarė vieną jungtinę organizaciją - National Ethnic Coalition of Organizations - N.E.C.O.

Washingtono buvo išgirstas toks etninių grupių nusiskundimas. 1986 m. Kongreso patvirtinimu buvo įkurtas Ellis Island medal of Honor. Lietuviškai tai būtų galima

vadinti "imigrantų medaliu".

Medalio nuostatai sako, kad jo gavėjas yra pagerbiamas už nuopelnus, padarytus šiam kraštui. Jis duodamas tiems, kurie ikūnija Amerikos idealą ir kartu išlaiko savo kilmės krašto vertybes; kurie stiprins ryšius tarp etninių grupių ir savo kilmės kraštų. Jungtinė organizacija stengiasi apsaugoti savo etnines grupes, joms atstovauja, kovoja už jų specifines teises bei kultūrą.

Kai buvo restauruojama Amerikos Laisvės statula, surinko per pusę milijono dolerių.

1986 m. centrinė etnikų organizacija pakvietė LB New Yorke apygardos valdybą dalyvauti šioje veikloje. Pirmininku tada buvo A. Vakselis. Jis pranešė Krašto valdybos pirmininkui Algimantui Gečiui, o šis tuo atstovu paskyrė Aleksandrą Vakselį.

Pirmam garbės medaliui jie tada parinko ir pristatė VLIKo pirmininką dr. Kazį Bobelį.

Anksčiau medaliai buvo skiriami kas ketvirtį metų, dabar įteikiami kiekvienais metais.

Lietuviškai visuomenei Amerikoje pristatyti Aleksandrą Vakselį

Lietuvoje išleista

Jono Rūtenio knyga

New Yorke gyvena veiklus ir kūrybingas žmogus Jonas Rūtenis. Jis aktyviai reikiškesi Lietuvių Bendruomenėje, ramovėnuose. Aktyviai dalyvavo dailės parodose ir talkino jų rengimui. Drauge jis daug rašė, buvo "Kario" redakcijos nariu. Išleido kelias eilėraščių knygas. Pasitraukęs į pensiją, persikėlė gyventi į Hyannis, Cape Cod, MA. Ten irgi dalyvavo visuomeninėje veikloje ir kūrė. Ten sunkiai susirgęs, jis mirė 1991 m. gegužės 17 d.

Dar prieš jo mirtį buvo pasklidus žinia, kad parašė apysaką apie Čiurlionį, kad ją išsiuntė į Lietuvą kažkokiai leidyklai. Inicijatyvos ėmėsi jo sūnus. Jis suorganizavo ir pasistengė, kad apysaką išleistų "Vaga", viena iš didžiausių Lietuvos leidyklų.

Čia, Richmond Hill, gyvena velionio sesuo Ona Osmolskienė. Ji jau gavo tos išleistos knygos egzempliorių. Knyga vadinasi "Čiurlionis". Tai apysaka, kur beletristiniu stiliumi apibūdinamas M. K. Čiurlionio gyvenimas ir kūryba. Knyga turi 246 puslapius, irišta i kietus viršelius, iliustruota Čiurlionio kūriniiais. Viršeli puošta jo "Rex" paveikslas. Išspausdinta 12,000 egz.

Tai tikrai gražus Jono Rūtenio pagerbimas, gražus paminklas jo plačiai veiklai prisiminti.

Povilo Žumbakio, "Darbininko" bendradarbio, radijo programų komentari, papildyti ir suredaguoti, išleisti knyga "Balionai, bananai ir biurokratai". Tai 205 psl. su 207 išnašomis ir 11 psl. indekso knyga, minkštai viršeliais, vidutinio formato. Komentari datuoti nuo 1992 m. liepos 2 d. iki 1993 m. lapkričio 28 d. Knygos komentarių temos liečia įvairius politinius, teisinius ir ekonominius klausimus, tautiečių interesus užsienyje ir Lietuvoje. Knyga gaunama, atsiuntus "Darbininkui" 15 dol. auką. Visas pelnas skiriamas lietuviškų radijo programų rėmimui ir lietuviškos spaudos darbų išlaidymui.

Palangoje, naujame rajone parduodamas 3 kambarių ir virtuvės butas su baldais, trečiame aukšte. Kambariai neperėinami, yra du balkonai. Skambinti: 908 521-5784. Palangoje skambinti: 31757. (sk.)

Kaune, Laisvės alėjoje ir Senamiestyje parduodami 3-jų ir 4-ųjų kambarių butai. Naujai restauruoti, parketinės grindys aukštos lubos. Dviejuose butuose yra židiniai. Pardavimo kainos - nuo 30,000 iki 40,000 JAV dolerių. Skambinti tel. 370-7 22 86 56, fax 370-7 22 34 71. (sk.)

Arkivyskupas Audrys J. Bačkis, Vilniaus Metropolitas ir Lietuvos Katalikų Vyskupų Konferencijos pirmininkas, birželio 8 d. atvyko į New Yorką. Pirmomis dienomis apsisitojo St. John's universitete, o vėliau Brooklyno lietuvių pranciškonų vienuolyne.

Arkivyskupas birželio 12 d. aukos mišias ir pasakys pamokslą. Chicagoje, Švč. M. Marijos Gimimo parapijoje, Marquette Parke, 10:30 val. ryto. Mišios bus aukojamos ALTo Chicago skyriaus ruošiamo Baisiojo Birželio įvykių minėjimo proga. Svečią į Chicago lydės vysk. Paulius Baltakis, OFM.

Kenebunkport, ME, šią savaitę vyksta lietuvių pranciškonų vadovybės posėdžiai. Iš Brooklyno į tuos posėdžius išvyko viceprovinciolas Tėv. Pranciškus Giedgautas, OFM, ir Brooklyno lietuvių pranciškonų vienuolyno viršininkas Tėv. Leonardas Andriekus, OFM.

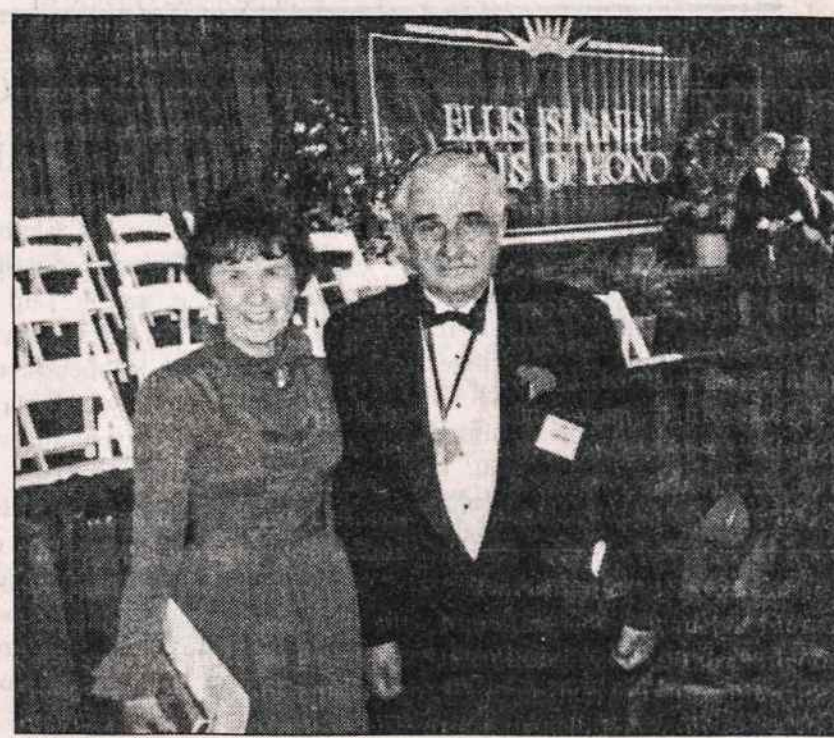
Tautos Fondo raštinėje birželio 4 d. posėdžiavo Tautos Fondo vadovybė. Nauju Tautos Fondo valdybos pirmininku išrinktas Jonas Vilgalys. Iki šiol šias pareigas eilę metų ėjo Aleksandras Vakselis.

Stepas Zobarskas, rašytojas ir knygų leidėjas, mirė prieš 10 metų, 1984 birželio 9 d. Palaidotas birželio 16 d. Cypress Hills kapinėse. Šios sukakties proga Lietuvių Rašytojų Draugijos valdyba birželio 11 d., šeštadienį, rengia jo prisiminimą. 10 val. vienuolyno koplyčioje mišios. Po mišių Kultūros Židinio menėje akademinė dalis. Paulius Jurkus kalbės apie jo literatūrinį palikimą ir išleistas knygas. Aktorius Vitalis Žukauskas paskaitys jo novelę "Monsinjoro suolelis". Po programos kavutė. Visi velionio bičiuliai kviečiami dalyvauti.

Antano Masionio atsiminimų knyga "Ateitininkų dvasia nepalūžo" gaunama ir "Darbininko" administracijoje, 214 psl. knyga gausiai iliustruota. Kaina \$10, persiuntimo išlaidoms padengti pridėdama \$2. Užsakoma adresu: "Darbininkas", 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207.

TALPINTUVAI PER TRANSPAK siunčiami kas savaitę. Skubius siuntinius siunčiame AIR CARGO. Pinigai pervedami doleriais. TRANSPAK, 2638 W. 69th Street, Chicago, IL 60629. Telef. 312 436-7772. CONNECTICUT valstijoje 203 232-6600. (sk.)

Reikalinga moteris namų ruošai Connecticut valstijoje. Turi vairuoti automobilį, gyventi šeimoje. Trys žmonės. Skambinti (203) 531-8044. (sk.)

Aleksandras Vakselis su žmona Irena po apdovanojimo Ellis Island garbės medaliu.

nebereikia. Jis metų metais čia judina visą New Yorke lietuvišką gyvenimą. Plačiai jis reikiškesi sportinėje veikloje: organizavo varžybas, buvo Lietuvių Atletų Klubu pirmininku. Plati ir šakota jo veikla Lietuvių Bendruomenėje, kurioje dalyvauja nuo pat ikūrimo, ei-

damas įvairias pareigas. Ilga laiką buvo apygardos pirmininku, Tarybos nariu. Kai buvo statomas Kultūros Židiny, A. Vakselis buvo įvairiuose komitetuose. Jis visada yra darbštus ir paslaugus. Eilę metų A. Vakselis ėjo Tautos Fondo valdybos pirmininko pareigas. (p-j.)

Supažindinimas su Lietuvos kultūra "Folk Art Institute"

Laima Šileikytė-Hood, JAV LB Kultūros Tarybos pirmininkė, pakviesta Folk Art Institute, New Yorke skaitė paskaitą to instituto ir NY universiteto studentams, supažindindama juos su Lietuvos istorija, išsivijimo istorija ir lietuviškų papročių išsivijimo.

Kartu vyko lietuviškų rankdarbių, drožinių, audeklų paroda. Tautiniai drabužiai, gintarai, juostos, šiaudinukais puošta eglutė, marginti kiaušiniai, verbos, lietuviškos staltiesės ir rankšluosčiai

demonstravo studentams lietuvišką meną ir kaip tautodailė yra pritaikoma mūsų kasdieniniame gyvenime.

Instituto ir NY universiteto studentai siekia magistro laipsnio folklorikos srityje ir turi susipažinti su skirtingomis kultūromis, kurios sudaro spalvingą Amerikos kultūrinį mišinį.

Paskaitai pasibaigus, studentai išreiškė didelį susidomėjimą ne tik paroda, bet taip pat lietuvių kultūrinio gyvenimo Amerikoje.

Jūra Vizbarienė

Anicetai, mūsų meile ir garbė!

Nedaug asmenų šiame varganame pasaulyje sugeba ištesėti 60 metų diplomatinėje tarnyboje. O Anicetas Simutis ėmė ir ištesėjo. Ir dar tęsės, kol Vilniaus ponai pakės nuomonę...

Nenuostabu tad, tokios iškilmės sulaukus, oficialiai nuo 2 val. popiet iki 7:45 val. vak. praleisti šventiškoje dvasioje. O po Lietuvos himno tai jau buvo švenčiama "privaciai".

Na, ir šventė - kiek tų kilnių ponų - ir su gražiais titulais ir be titulu, tik su gražiomis ambicijomis. O tų sveikinimų gausa! Tik klausykite ir šypsokis - vienas pilietis, atvykęs su dr. laipsniu, palinkėjo A. Simučiu sulaukti laisvos Lietuvos! O gal jis ir rimtai galvojo? Gal linkėjo sulaukti Lietuvos, laisvos nuo banditų, nuo mafiozų ir visokeriopos korupcijos...

Kai rengėjai publiką su \$45 kainavusiais bilietais prisiviliojo į sale,

tai ir nepaleido taip sau. Ne tik valgydino ir labai kukliai girdė, bet bandė palinksminti ir su pianino muzika bei Kretingsodžio filmų vakaruška.

Tikėkimės, kad atsiras rašančių ir fotografavusių, kurie šiuos išpučius papildys, nors į renginį nei spauda, nei radijas pakviesti nebuvo.

"Darbininko" istaigų tarnautojų atostogos šiais metais numatytos nuo birželio 30 d. iki liepos 17 d. Asmenys ir organizacijos, nori paskelbti žinutes ar skelbimus apie savo veiklą tuo laikotarpiu prašomi pranešti redakcijai iki birželio 23 d. imtinai.

Vysk. Pauliaus A. Baltakio, OFM artimos veiklos kalendorius

Birželio 16-27 dienomis - Vyskupų konferencijos posėdis, San Diego, CA. Pietų Californijos ir Los Angeles lietuvių lankymas.

Liepos 1 - rugpjūčio 16 dienomis - lankymasis Lietuvoje ir Rusijoje - dainų šventė, VIII Pasaulio Lietuvių jaunimo kongresas, Caritas suvažiavimas, Anykščių gimnazijos suktaktis, Maskvos, Sankt Peterburgo ir Karaliaučiaus srities lietuvių lankymas.

Rugsėjo 11 d. - Sutvirtinimo sakramentas, London, Canada. Rugsėjo 25 d. - Sutvirtinimo sakramentas, Mississauga, Canada.

Spalio 2 d. - Šv. Andriejaus lietuvių parapijos 100 metų suktaktis, New Britain, CT.

Lapkričio 13-19 dienomis - Vyskupų konferencijos posėdžiai, Washington, DC.

Lapkričio 20 d. - šv. Kazimiero lietuvių parapijos 100 metų suktaktis Worcester, MA.

Gruodžio 21 - sausio 10 dienomis - Australijos lietuvių lankymas.